

NORDSTRÖM, HESIODOS, HAMMARSKÖLD,
LORENZO, BOMAN, MAGNUS

Arbeten och dagar. Sånger af
Hesiodos. Öfversatta af M. Boman ...
Utgifna af L. Hammarsköld. Stockholm,
1813. Tryckta hos direct. Henr. A.
Nordström, på dess förlag

(Nordström
1813

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

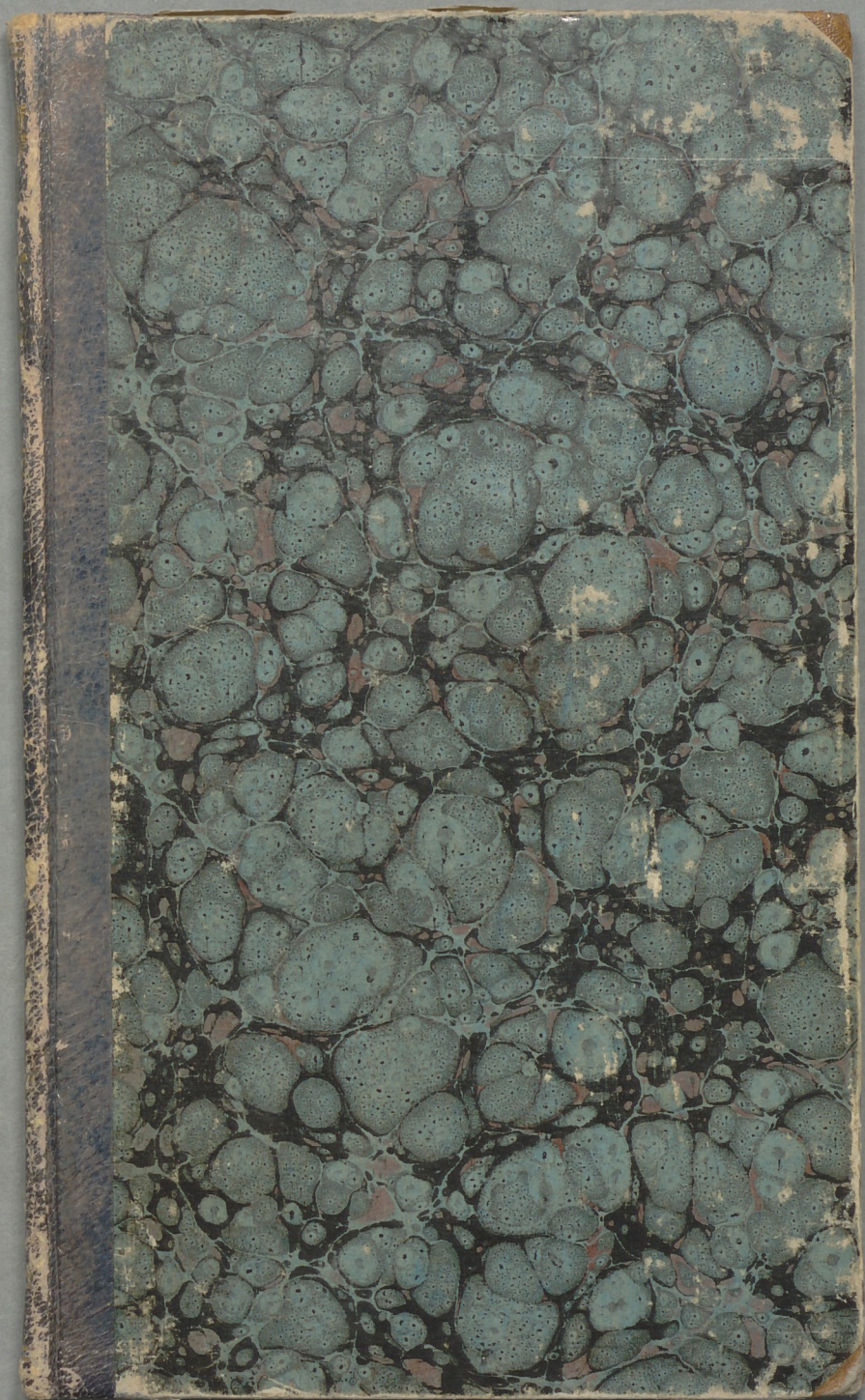
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Klass för
Grek

1700 - 1829

Ex. A

HESIODUS

Ko

2

1

ARBETEN OCH DAGAR.

Sånger

af

HESIODOS.

Öfversatta

af

M. BOMAN,
Schol. Rector.

Utgifna

af

L. HAMMARSKÖLD.

STOCKHOLM, 1813.

Tryckta hos Direct. HENR. A. NORDSTRÖM,

På dess Förlag.

ALBERT J. HENNING

1887

RESIDENCE

CHICAGO

1887

1887

1887

ALBERT J. HENNING

1887

1887

Till Utgifvaren.

Af Tit. anmodad att meddela mitt utlåtande om framl. Scholeldraren Hr Magister BOMANS Öfversättning af HESIODI Arbeten och Dagar, hvilken jag haft till genomseende, och Tit. är betänkt att låta trycka, får jag tillkännagifva, det jag anser den mycket värd att komma i dagsljuset. Den är frukten af en aktningssärd Mans mödor, som, föga gynnad af Lyckan, använde de stunder en tröttsam syssla lemnade honom lediga, på detta försök, hvilket ock utgjorde nästan hans enda quarlåtenskap, då han för fem år sedan gick utur tiden. Blotta företaget att tillägna modersmålet en så vidtfrågad Författare som HESIODOS, torde böra räknas för en förtjenst; men då jemväl detta blifvit utfördt på ett sätt, som, enligt en af våra pålitligaste Kännares omdöme, vittnar att Öfversättaren varit väl bekant med hufvudspråket, och skrifsättet genom sin anspråkslösa enkelhet synes mig instämma med Originalets anda, anser jag denna Öfversättning vara ett bidrag till Fäderneslandets vitterhetsodling, som ej bör allmänheten undanhållas. Ålskare af detta yrke

yrke skola förmodeligen läsa den Svenske Hesiodos med nöje: och den torde tjena de ynglingar, som studera Grekiskan, till en muntrande och nyttig anvisning. Af sådana skäl synes den mindre noggrannhet i meterns fordringar, som flerstådes af kännare torde anmärkas, icke förtjena ett hårdt bedömande. Den aflidna författaren har, såsom hans Företal intygar, sjelf i detta afseende insett sin brist. Mången god måstares tafla behåller sitt värde, änskönt ej sista handen dervid blifvit lagd.

Jag har den äran, m. m.

Stockholm den 21 Maj

1813.

G. ADLERBETH.

MAGNUS BOMAN.

Nekrolog.

Alla länders litterärhistorier meddela bevisande exempel på det rena vetenskapliga intressets allsmäktiga förmåga, att trösta i lifvets största vidrigheter, och meddela ersättning för en felande lycka. Det är onekeligen ett lika rörande som upplysande skådespel, att se desä med nöd och bekymmer kämpande finnen, bland kunskapernas skatter, glömma de fördelar, som blotta rikedomens skänker råare naturer, och för den dem tillkommande beqvämlighet, njuta ett högre lugn, i tillfredsställelsen öfver en funnen fanning eller skönhet.

Ett sådant skådespel erbjuder oss Scholmästaren MAGNUS BOMANS stilla och obemärkta lefnad; en man hvars hela Biographi, enligt hvad en hans vän sig träffande yttrat, kan innefattas i orden: *lärdom, armod och förnöjsamhet*. — Han föddes i Lilla Mällösa Förfamling af Strengnäs Stift d. 24 Dec. 1758, af föräldrar som ej lemnade honom någon annan adel, än exemplet af sin ärlighet; intet annat arf, än sin flit. Intagen af en brinnande törst efter kunskaper, hvilken jernade honom i den förfärliga kampen mot de mest tryckande behof, lät han, vid femton års ålder, inskrifva sig i Strengnäs Schola. Den gamla Scholmetoden, den en nyare lätt sinnighet gifvit namn af pedantisk, yttrade här samma verkan som den allestädes haft, då den blifvit använd på receptibla subjecter: vår BOMAN grundlade

A

här

här den soliditet, som utmärkt honom, med så snabba framsteg, att han ådrog sig sina Lärares uppmärksamhet. Så vann han dåvarande Eloquentiæ-Lectoren Eric Lidins tillgifvenhet; och då denne underrättades om hans medellösa tillstånd, tog han honom i sitt hus, och, förjande för hans fysiska behof, meddelade honom fördelen af sin enskildta undervisning. Så uppsteg han ur Scholan år 1777 på Gymnasium, hvilket han år 1784 förbytte med Upsala Academi. Väl förfvarade han här år 1785 offentligen en sjelfförfattad öfningsafhandling; men nöden, som dels tvingade honom att dela sin uppmärksamhet med andras undervisning, dels förnekade honom ett längre vistande vid Universitetet, tillstodde ej honom att vinna den så väl förtjenta Akademiska lagern. Han öfvergaf Högscholan, och Prestvigdes den 17 Dec. 1786. Sedan han i detta kall, dels såsom Pastors medhjelpare i tjensten, dels såsom extraordinarie Schollärare, sju särkildta gånger blifvit flyttad, än hit, än dit, tillförordnades han omöder, år 1804, att vara Scholmästare i Söder-Telje. Här utkräfdes dock snart hans svaga kroppsbyggnad sin rätt, och han afled den 26 Novemb. 1808, efterlemnande sig en fattig Enka, och minnet af sin lugna dygd, sin grundeliga flit och blygsamma vandel.

Det är en omständighet som förtjenar nämnas, emedan den säkerligen högst sällan inträffar med en Pastors-Adjunkt: Han kallades år 1796 till Ledamot af *Sällskapet för Allmänna Medborgerliga Kunskaper*. Till denna heder hade han gjort sig förtjent genom några utgif-
na

na Skrifter. Så allmängjorde han, år 1788, *Phædri Fabler* i versifierad Svensk öfversättning *), och 1789 började han utgifva en obunden tolkning af Ovidii Metamorphoser, hvilken upphörde med 4:de Boken år 1794. År 1802 utgaf han en upplaga af *Dionysii Catonis Disticha*, försedde med Svensk öfversättning i originalets versslag och vidlöftiga, lärda och sakrika noter. Nu utgår ändteligen hans tolkning af det Gnomiska Qvädet: *Arbeten och Dagar* efter Hesiodos, men utom hvilket det ännu återstår en mängd arbeten i handskrift **) efter denne aktningssvärde lärde, ibland hvilka man torde böra nämna ett Latinskt Carmen öfver Engelske Amiralen Nelsons hjeltedöd, i slaget vid Cap Trafalgar, år 1805.

MAGNUS

*) Första Boken är gifven i Alexandriner, de andra i omvexlande rimmade versarter. Dock må anmärkas, att 17:de Fabeln i 3:dje Flocken — för att bibehålla hans benämning — är på den sexfotade orimmade dactyliska metern. Såsom ett exempel huru vår BOMAN år 1788, då ingen tänkte på en Svensk Hexameter, behandlade den, torde jag ur början och slutet få anföra några verser:

"Gudarne fordom valde sig ut, ur täckaste lundar,
Hvar sitt färskildta träd, att skydda inunder sin dyrkan.
Jupiter, Gudars Far, sig valde den kroniga eken; &c."

Slutet:

"Dikten ofs lär: att gagnet i allt, för grannlåten föka;
Och ej göra, hvad icke må gagna för ofs eller andra."

Äfven bör ej förtigas, att vid slutet af 2:dra Flocken utaf dessa Phædriska Fabler, har Öfvers. tillagt ett Original, kalladt *Nattskräcken* (sid. 54—58).

**) Vid ett annat tillfälle torde jag vara i stånd att meddela en förteckning af dessa Hr BOMANS efterlemnade Handskrifter.

MAGNUS BOMAN var icke ett af dessa flammande snillen, som bryta nya schacht i Vetenskapernas grufva, eller som på nya, dittills oförfökta banor frantränga till skönhetens källa. Men i hög grad egde han denna qvinliga genialitet, som välvilligt och klart i ädel hug uppfattar andras skapelser, och denna punctliga flit som rectifierar geniets blixtrande flygt: han var en fäker öfversättare och en linguist af djup grundlighet. Då den ögonblickligt bländande glansen icke blifvit deras lott, öfverfer man så lätt deras nyttiga mödor; och det har varit en tid i vår fosterbygd, då ett fladdrigt bel-espriterie (himlen vare tack! den allvarliga Svenskan har för detta begrepp intet ord) undanträngde hvarje kraftfordrande bemödande. Då denna joller-period tyckes börja att nalkas sitt slut, då män uppstått som bemöda sig att återväcka den flit och ihärdighet, hvilken kläder Nordbon så väl, torde man äfven böra återkalla minnet af dem, som, under mindre gynnande omständigheter, arbetat för samma mål. Nu derföre har man trott det vara pligt att förföka, i sin helgd, att återgifva den värdige BOMAN det, som så ofta, vid mödans nattliga lampa, såsom den yttersta, ensam åtrådade, heliga belöningen, framskimrar för den ägta Litteratörens blick: glansen af ett namn öfver grafven.

Öfversättarens Företal.

Hesiodos, som, efter flera Lärdas tanke, under någon del af sin lefnad varit samtida med *Homeros* och täflat med honom, tros lefvat ungefär 950 *) är före Christi födelse. Hans bekanta *Ἔργα καὶ Ἡμέραι*, om Landtbrukarens Göromål och Arbetstider, som aldrig förr varit öfversatta på Svenska, och som läsas vid Rikets större Lärosäten, gifvas här, på ett försök, i lika versslag med hufvudskriften. Det synes genast, att Författaren ämnat denna Skaldedikt till undervisning för sin broder *Persees*, hvarföre den innefattar blandade sattsar af Natursrätten och Sedoläran, Landthushållning, Sjöfart och Handel, Astrologie, Mythologie, Religionsplikter, kort sagdt, ett sammandrag af all den tidens Vishet. — I början af Lärodikten nämner han tvänne slags tüflan (*ἔρις*), hvaraf menniskor vanligen eggas att skaffa sina behof, den ena skadlig, den andra nyttig, och råder sin bror att fly den förra, men välja den sednare. Att hertill än mer öfvertala honom,

*) 940, efter de Oxfordska eller Arundelianska Marmor-taflorna.

nom, infätar han, v. 42 följ. *), *Fabeln om Prometheus*, visande huru de första människors latta näringssätt blifvit af en förolämpad gudamakt doldt för deras efterkommande och genom Pandoras sändande i verlden all ting fylldt med mödor och svårigheter. Han förtäljer vidare, huru det ursprungliga lycksaliga tillståndet gradvis blifvit försämradt, då han, v. 108 f. **), afskilddrar verldens åtskilliga tidevarf, Gullåldren, Silfver- Koppar- Hjelte- och Jernåldrarna; hvarestefter de tvänne välgörande Guddomligheterna, Blygsamheten och Rättvisan, nödgades bortflykta, och Orättvisan, modren till alla brott, trädde i stället. Huru den utöfcas af en del orättvisa Lagskipare och Domare, afmälar han i den vackra *Fabeln om Höken och Näktergalen*, v. 202 följ. ***). Rättvisans skönhet och belöning, samt Orättvisans straff, beskrifvas v. 214 följ. †), och Domare varnas i anledning af de allseende Gudarnes närvaro v. 248 ††). — Nu följa *Lärobud af åtskilligt slag, allmänna och enskilda, om dygder och ärbarhet, med bevekelsegrunder dertill, till och med v. 383 †††)*. Här begynner *Författaren förklara första delen af Hushållsläran, om Åkerbruk och andra*

*) Svenska Öfversättningen, sid. 2, rad. 19.

) Sid. 4, rad. 16. *) Sid. 7, rad. 6.

†) Sid. 7, rad. 29. ††) Sid. 8, rad. 18.

†††) Sid. 12, rad. 21.

dra landmannasysslor. Sedan går han till den andra, om Sjöfart och Handel, såsom ett äfven ärligt och riktande näringsfång; hvarom regler och påminnelser sträcka sig till v. 694. *). Der vidtagna allmänna bud, om Ägtenskap, äldren dertill, om Vänskap, m. m. Men de föreskrifter, som sluteligen fortsättas ifrån v. 724 till 760 **), innehålla föga annat än hednisk vidskepelse. — Samma omdöme förtjenar ock den sednare delen af närvarande arbete, ellet de så kallade Dagarne. De äro ett blott i historiskt afseende interessant minnesmärke af den oupplysta forntidens dagaval till hvarjehanda förrättningar, hämtadt af rådande fördomar om Månans inflytande på vår jord. Ehuru föga dessa föreskrifter synas värda nppmärksamhet i vårt tidehvarf; har man dock ej velat stympa en Författares arbete, som i andra afseenden gjort sig förtjent af efterverldens bifall. Det må dock gerna medgifvas, att hans råa enfald öfverallt bordt göra mig tvehogsen att kläda honom i Svensk drägt. Men just denna enfald, de snart sagt Patriarkaliska seder han utmärker; de minnesreglor han, ej utan någon likhet med Salomos och Syrachs, föreskrifver, torde dels genom sitt kontrasterande framställningsätt med en högre odling, dels genom sin sundhet och

*) Sid. 23, rad. 14. **) Sid. 24, rad. 10.

och moraliska sanning, tillvinna mitt försök ett blidare omdöme af vissa Läsare. Man skall visserligen säga, att detta Skaldestycke är författadt utan anspråk på Snille; men man torde medgifva, att det är helt och hållet förestafvad af den okonstlade Naturen, och man skall påminna sig den äldsta skaldetiden, då Poëterna mera sysselsatte sig att vara folklärare, än att för sin vitterhet beundras. Man skall förlåta min djerfhät äfven i afseende på det stora namn Hesiodos sig förvärfvat, hvilken, näst Homeros, redan af Roms vittraste Män varit aktad för Greklands yppersta Skald; och just i det arbete jag vågat öfversätta, det mönster Virgilius haft för ögonen i sina Georgica. Om ofullkomligheten af min styl och min versbyggnad gifve en skickligare penna anledning att göra ett lyckligare försök, skall jag äfven i sådan händelse anse mig belönad för min möda.

M. B.

Inledning.

Efterföljande Öfversättning blef under den förtjente Tol-
karens lifstid öfverlemnad, för att grankas, till Herr
Baron och Stats-Rådet Adlerbeth. Denne Herre, till
hvilken Svenska Vitterheten har så flora förbindelser,
fagnade ej allenast den ädle, nästan bortglömde Öfversät-
taren, vid slutet af hans lefnad, genom hedern af sin väl-
vilja, utan meddelade äfven detta tolkningsförsök åt sal.
Doctor Chr. Dahl, att igenomgås och med originalet jem-
föras. Åtföljdt af de anmärkningar, som desse båda vörd-
nadsvärde Män vid det samma uppfatt, återlemnades con-
ceptet till Hr Boman, som derefter bragt sin öfversätt-
ning i närvarande skick. Sedan denne grundlige Littera-
tör slutat sina dagar, blef Manuscriptet, med hans anhö-
rigas goda minne, mig tillfäldt, för att, om omständig-
heterna sig så fogade, göras allmänt. Härigenom blef jag
återförd till Hesiodos, en auctor, som för några år till-
baka utgjorde det hufvudsakliga föremålet för mina stu-
dier. Då Hesiodos i allmänhet knappast är känd till nam-
net, eller till rätta beskaffenheten af sin skaldekunst,
har jag trott att, då efterföljande skrift dertill så natur-
ligen föranleder, det icke skulle befinnas otjenligt att här
meddela resultaterna af den *Undersökning om de Hesio-
diska Poemerna*, som jag, i min Introductions-Uppfatt
i det Kongl. Götheborgska Vetenskaps- och Vitterhets-
Samfundet, anfäldt. De utförda och hufvudsakliga be-
visen, för mina hypoteser, äro i nämnde afhandling egen-
teligen uppgifna.

Den Grekiska Epismen, börjande, såsom öfverallt, He-
roiskt, öfvergick under striden mellan Republicanismen
och Monarchismen, och det sedeförderf som bereder och
födes af slika brytningar, till didactik. Den besöng ej
mera krigets bragder, och framställde ej längre, åskådligt
för fantasiaen, med mildt glädtiga färger och bestämde con-
tourer, de Gudlike Hjeltarne, deras dater och öden, utan
utgående från ett subjectift interesse, hatet mot sin tids

lafter, fökte den, ej genom, nu mera, icke verkande idealiska exempel, utan genom lärdomar, varningar och bestraffningar, att återföra samtiden till dygd och slit. Äfven framställningens ton, ehuru bibehållande sin ursprungliga lugna utveckling och klara bestämmdhet, aflägsnade sig allt mer från den upplyftande munterhet, som åsynen af flore Mäns ädla gerningar ingaf, och blef mera alfvarlig, mera dyfter, som det egnar den äldrige vise, hvilken ryser för sina medmänniskors förderf. Liksom Homeros är det representativa namnet för den förra (heroiska arten), har Hesiodos blifvit det för den sednare. Under detta namnet ega vi, på fätt och vis, ännu qvar trenne Poemer: Det närvarande: *Arbeten och Dagar* (*Εργα και Ημεραι*), *Guda-släktledningen* (*Γεωγονια*) och *Hera-kles' Sköld* (*Ασπις ηρακλεος*). Som Hesiodiska namngifvas vidare af Paulanias a): *De Stora Heoierna* b) eller *Quinno-poemet* (*ηοιαιμεγαλαι* eller *γυναικεια*), *Thesevs' nedsligande i Hades* (*Θησεως εις τον αδην καταβασις*), *Om Siaren Melampos* (*εις τον μαντιν Μελαμποδα*) och *Cheirons Förmaningar* (*παραισεις Χειρωνος*). Af Maximos från Tyros åter uppräknas c): *Heros-släktledningen* (*Ηγεγονια*) och *Gudaläran* (*Θεολογια* såsom något från *Γεωγονια* färskildt). Och af Suidas d): *Likjängen öfver Batrachos* (*επιμηδειος εις Βατραχον*) och *Qvådet om Kybeles' Präster* (*περι των ιδαιων δαχτυλων*). — Sluteligen tillägger äfven Aristoteles e) honom ett skaldestycke kalladt den *stora Astro-nomien* (*Αστρονομια μεγαλη*), och Stephanos f) honom ett annat benämndt *Aigimios*. — Af alla dessa ega vi blott några obetydliga fragmenter, neml. tvänne ur Herogopien, bevarade af Pindars och Lykofrons gemensamma Scholiast. Ur de Stora Heoierna, utom det profaiska utdraget ur Sagan om Battos, som Antoninos Liberalis i sina Metamorphoser g) meddelar, träffas fem sådana, färskildt anförda af Strabon, Pindars Scholiast, Athenaios,

Alpa

a) Boeot. b) Så kallade, emedan hvarje afdelning börjats med jernförelseformeln: *η οίη*.

c) Dissert. XVI. d) In voc. Hesiod. e) Ethic. ad Nicom. Lib. III. f) In voc. Abant. g) Fab. 23.

Aspafios och Paufanias. Ur Melampodien, trenne hos Athenaios; och hos Stephanos ett utur Aigimios. Alla dessa äro dock så abrupta, korta och obetydliga, att vi af dem ej stort kunna döma om de namngifna Poemernas beskaffenhet; vi hafva således endast att hålla oss till de trenne helt bevarade, för att inhämta Hesiods Skaldiska character.

För att bland dessa börja med det sista eller *Herakles' Sköld*, är det af en så bestämmd olikhet med de tvänne andra förre Skaldestyckena, i det att den går ut på förherrligandet af Herakles' styrka och tapperhet, icke derpå, att genom meddelade undervisningar och lärdomar förbättra fallna bröder; att Poemets total-affigt således icke, som i de båda andra, är ethisk, utan rent episk, och att hela färgställningen utmärker sig af en mera ljus, mera glädtig grazie, att vi ej kunna anse det höra till samma åfvanbekrefna art af didactiskt epos, som de båda andra. Också har redan Grammatikern Aristophanes förklarat *Herakles' Sköld* icke vara något Hesiodiskt stycke, hvilket påstående vidare deraf styrkes, att åtkilliga bland de gamle, då de uppräknade den Askraiska Sångarens verk, icke nämna detta *h*). Af dess likhet i tonen och i vissa detaljer *i*) med de Homeriska qväderna, liksom deraf att man ej der träffar några af de Posthomeriska ordformer, som herrska i *Theogonien* och den gnomiska lärodikten *k*), tror jag mig med skäl kunna anse detta stycke för ett fragment af en Homeridisk Herakleia. Och ehuru, som alla omständigheter utmärka, ett bland de sednare, dock såsom varande ett Homeridiskt poem, äldre än de båda andra Hesiodiska. Dessa båda hafva neml. så mycken inre likhet, att man vid första anblicken finner dem höra till samma slag, liksom af hvarderas inre characteristik, att de böra uppfattas under den åfvanbekrifna didactiska Episka arten.

Med dessa generiska änligheter äro de dock i åtskilliga afseenden skiljaktiga. *Theogonien* är, efter Fr. Schlegels träffande anmärkning *l*), ett genealogiskt
ut-

h) T. ex. Pausan. Boeot. — Maxim. Tyr. Differt. XVI. edit. Heinf. o. a. *i*) Se vers. 78—114.

k) Jfr. Nachtr. zu Sulzers Theorie. III Band. s. 49.

l) Geschichte der Poesie der Griech. u. Röm. s. 199.

utförande och bevisande af den satten: *ju äldre, ju bättre*. Dets enhet är således icke rent episk, utan kronologisk, i det den, under framställandet af Gudarnes magt och dater,öker att nödga det förderfvade menniskofinnet att lyda dygdens och gudsfuktans lagar; och af detta skäl fonderfaller poemet i tvänne delar: i den egentliga Slägtledningen och i den så ofta berömda, fast dock mer gräseliga än fant upplyftande och sköna Titanomachien. Då religiösa Dogmer alltid, enligt en inre nödvändighet, föregå moraliska bud och satter, så är detta redan ett skäl att förmoda, det Theogonien är äldre digtad än *Arbeten och Dagar*, utan fråga det yppersta af de Hesiodos tillagda Skaldestycken, hvilket är helt och hållet Gnomiskt eller sammanfatt af en mängd dels rent moraliska, dels blott sällskapliga och ceconomiska regler och föreskrifter, genomfätade af några de skönaste episoder. Hufvudthemat i detta didaktiska Pot-pourris är nödvändigheten att arbeta och slitens förträfflighet, liksom det hela sammanhålles af Skaldens subjektiva, dygdiga harm mot sin tids duglöshet, och ädla ihver att anvisa det bättre; allt uttryckt i ett fortgående poetiskt tal, stäldt till ett visst individuum, Perse. Detta, liksom att Poeten här, mera än i något af de andra styckena, sysselsätter sig med sin egen person, visar att detta poem står i närmare förhållande till den sedermera utvecklade lyriska skaldearten — hvilken också först uppkom bland de Aioliska och Doriska stammarne af Helleniska nationen, ibland hvilka också det Gnomiska Epos egentligen blomstrat — då åter Theogonien närmare sammanhänges med de äldre Episka Hymnerna *m*). För Theogoniens äldre existens får man äfven ett nytt bevis, om man jemför den i densamma förekommande Episoden om Pandora och det ondas uppkomst *n*) med den i den Gnomiska Lärordigten varande, hvilken tydligen förråder sig såsom en mera utförd imitation af den förra. Och den som gjordt sig bekant med de äldsta Grekiska urkundernas natur, och vet hvad vigt den omständigheten eger för en saks existens, att den af desse äldre Chorager blifvit amtalad eller förtogad, skall säkert för sin sats finna en ny bekräftelse deraf att Theogoniens författare, uppräknande de på hans tid utbildade slag af Epos *o*), blott nämner det Heroiska och Genealogiska, men icke det Gnomiska.

Af

m) Se framförallt vers. 35—105.

n) Vers. 564—611. — *o*) Vers. 100, 101.

Af detta förhållande uppkommer lätt och naturligt den frågan: äro då dessa båda Poemer icke af samma hand? — Redan de gamle nekade det, emedan Boiotierna — hos hvilka Gnomologien fått sitt ursprung — enligt Pausanias *p*), bestämdt nekade att något annat Skaldestycke vore af Hesiodos, än Qvädet *Arbeten och Dagar*. Och jag för min del vågar tro, att man så mycket mera kan intlämma i detta nekande, som namnet Hesiodos, enligt sin innebärande betydelse, snarare är en collectif benämning, betecknande ett visst konstnårs-manér, än ett en viss person utmärkande nomen proprium *q*). Därföre kallar Athenaios *r*) Herogoniens Sångare, Sofikrates, och Pausanias *s*), den som sammanfatt de flere Heoierne, Hyettos, ehuru de ej neka dessa Skaldestycken att vara Hesiodiska. Det skick, i hvilka dessa Skaldestycken sig befinna, tala äfven för den gifsningen, att de, som de Homeridiska, småningom uppkommit och på fleres tungor sig utbildat, emedan det tydligt utmärkes att de äro Rapsoderade, d. ä. af kringvandrande sångare, i vilkorlig ordning, på åtskilliga orter affjungna eller declamerade, om än ej det vore antydtt genom Athenaios' förklarande: att det fordom fanns särskilda Homeridiska och särskilda Hesiodiska Rapsoder. Detta kan ge oss anledning till en gifsning, förklarande huru dessa Poemer, ehuru på olika tider uppkomna, kunnat en viss person tillskrifvas. Det är neml. möjligt, att den yppersta bland dessa Didaktiska Rapsoder, i anseende så väl till Sångernas egenkap, som kanske till hans egen stämmas behaglighet, fått ärenamnet Hesiodos, de öfriga medlemmarne af hans Rapsod-schola blifvit kallade Hesioder, och sluteligen, efter någon tid, denne ypperste Declamatoren ansedd för den första och gemensamma upphofsmanen till poemerna. För denna gifsning talar den anecdot som Pausanias om-talar, att Hesiodos icke fått tillträde till de Pythiska lekarna,

p) Boeot. Enligt nämnde Auctor var det Arkadierna som egenteligen tillskrefvo Hesiodos Theogonien.

q) Det är neml. sammanfatt af *ῥσις* (*radix ῥδω*) förnöjande, ljuf, och af *αειδω*, jag sjunger. Hvarigenom den egenkap uttryckes som de gamle, såsom characteristisk, tillagdt vår Skald. Se bland andra Dionys. Halic. de Comp. Verb.

r) Lib. XIII. *s*) Boeot.

karne, emedan han ej kunde slå den Grekiska lyran *t*); likfom han på ett annat ställe *u*) tadlar en statue af Hefiodos, som föreställer honom med en Formings i handen, hvilket, tillägger han, icke tillkommer honom, emedan han var en Rapsod. Och af flere ställen hos Homeros *v*) kunna vi inhämta, att den själfdigande Skallden alltid tillika var Citherspelare, hvilket äfven af ett ställe i Theogonien bestyrkes *x*). Annat var deremot förhållandet med Rapsoderna, hvilka afföngo andras qväden, emedan det, enligt Pausanias *y*) och Platon *z*), icke skedde med accompagnement af något instrument, utan hållande en lagerqvist i handen. Och så beskriver ju fångaren sig själf i inledningen till Theogonien:

"De (Muserna) som Hefiodos fordom ha lärt den tju-
fande fången,

Då kring det heliga Helikon han färhjordarna betat;
Först mig med följande ord tilltalte de ädla Gudinnor,
Zevs' ljuftsjungandé döttrar, de Olympiadiska Muser:

"J landboende, J för glupskhet skändade Herdar!

"Mången digt vi förstå att kläda till likhet med fanning,

"Ock, om ofs få är ljuft, att tala hvad fanning och
rätt är."

"Så den mäktige Zevs' fantfägande döttrar talte,
Och mig en Skepter gaf, en gren af den grönskande
lagern;

Gaf mig att äta dels bär, mig skänkte en tju-
fämna,

Att det närvarande jag och det kommande skulle be-
prisa;

Samt mig berömma bød de evige Gudarnas slägte,

Men att få först som sist dem själfva egna min loffsång.

Dock hvarifrån mig detta bland berg och landtliga
ekar?" *aa*).

Den-

t) Phocic.

u) Καθηται δε και Ησιόδος κιθάραν επι τοις
γονασιν έχων, ουδεντι οικειον Ησιόδου φρημα·
δηλα γαρ δη και εξ αυτων των επων, οτι επι
ραβδω δαφνης ηδε. Boeot.

v) Se Iliad. IX, v. 186—190. Odyss. VIII, v. 367—521.
XXXII, v. 330—355.

x) V. 95. *y*) Boeot. *z*) Jon. *aa*) V. 22—35.

Denna inledning är påtagligen en, efter Rapsodernas vana, gjord tillfats, och så förhåller det sig äfven med de första tio verserna till *Arbeten och Dagarna*, hvilka, som Pausanias anmärkt *ab)*, felat i den gamla blycodex af detta poem, som Boiotierne såsom en helgedom bland sig förvarade, angifvande den vara skriven af den Gnomiske Poetens egen hand.

Af detta följer, att det ej är möjligt att bestämma hvem som först bildat det Hesiodiska maneret. Allt hvad vi veta, är att detta manér uppkommit ungefär 120 år efter sedan Homerismen nått sin fulla höjd *ac)*, då nemligen sederna smånogom urartat och förfallit. Ehuru, mera än den heroiska fängaten, den gnomiska lärodigtaren om sig meddelat åtskilliga individuella omständigheter, äro de dock icke säkra eller gifvande någon bestämd underrättelse. Vi skola dock till slut här upptaga dem.

På ett ställe i qvådet *Arbeten och Dagarna ad)* berättar han sig i Euboia under en fångtållan hafva vunnit priset, och på ett annat *ae)* att han, tvungen af fattigdom, flyttat från Kyma i Aiolien till Askra vid foten af Helikon, under hvilken resa han varit åtföljd af sin far och fadren till en vifs Perse, med hvilken han haft någon process. Häraf har man tagit sig anledning att digta, det Hesiodos, i nämnde tållan, belegrat Homeros, och emedan Skalden, tilltalande Perse, säger på ett ställe: "din fader och min," trots denne vara hans bror *af)*. I följe häraf har den sagan uppkommit, att Hesiods far hetat Dion *ag)*, emedan det heter: *περση διον γενος*, hvilket somliga tolkat med: "Perse af Dions släkt."

Vidare

ab) Boeot. *ac)* Vell. Paterc. Lib. I. Cap. 7.

ad) V. 650 — 662. *ae)* V. 635 — 640.

af) Det andra skälet för denna mening, hämtas af orden i vers. 37: *γὰρ κλήρον εδασσαμεθ'*, då man verterat *κλήρος* med *arf*, hvilket dock detta ord icke ursprungligen betyder. Perse är sannolikare att anse som en allegorisk person, hvilket hans namn, som är bildadt af *περσις* (radex *περσιω*), förstårelse, slöseri, tyckes angifva.

ag) Suidas in voc. Hesiod.

Vidare förmäler Suidas, att vår auctors mor hetat Pykimes, och Dions far Ampelidos, son af Melanopos, Homers farfar. Och författaren till täffingsstriden mellan Homeros och Hesiodos, en ännu fullständigare Genealogi, härleder hela ätten från Poseidon, och gör Pykimes till Apollons dotter. Men det behöfves väl icke synnerlig skarpsinnighet att inse det osanna i detta långfegda tal, liksom i sjelfva den, på Kejfar Hadriani befallning, upplatta täffingsberättelsen, ehuru digten om denna mellan de båda äldsta Skalderna förefallna sängkamp varit allmän och icke ny i Grekland *ah*).

Detta är ungefär allt hvad vi veta om en bland den clasfiska ålderdomens äldsta sängare, och så är det förhållande, i hvilket hans för det närvarande, öfversatta poem står till de öfriga af samma manér. Då förut intet Hesiodiskt Skaldestycke varit tolkadt och allmängjordt bland oss, är det så mycket glädjefullare att denna början blifvit gjord med den Gnomiska lärodigten, som den reflekterande läsaren derigenom sättes i stånd att jemföra den med det enda likartade poem som den nyare tiden frambragt, nemligen det aldrig nog högt värderade mästestycket, med hvilket den Svenska skaldekonsten började, eller Stjernhjelm's Hercules; ett stycke, som genom fant uttryck af mångsidig individualitet, filosofisk skarp blick och nordisk nationalitet i ren clasfisk styl, utan fruktan bjuder sig till täflan med sitt Grekiska mönster.

Stockholm den 4 December 1813.

L. HAMMARSKÖLD.

ah) Plutarch. Sympos. qvæst. II.

Muser, Pieriska mör, som äro förvärfven med fånger!
Kommen, förenen er röft med min, att prisa er Fader:
Prisen den Guda-Regent, som skiftade efter sin allmakt
Mellan de dödlige mörker och glans, och höghet och ringhet!
Den skydunrande Zevs, som bebor de högsta palatsen,
Lyfter ur stoftet så lätt de låga, som störtar de höga,
Lägger en kämpe ner, och gör vidfrägdad en okänd,
Rättar den tryckte opp, och förödmjukar den stolte.

Perfes, fatta, förstå, och vänj dig att dömma med vishet!
Jag vill dikta för dig: min dikt skall lära dig sanning.

Icke allenast ett slags Tässan, nej uppå jorden
Finnas tvänne, af hvilka den Vise gillar den ena;
Lastbar den andra är: åt skilda syften de styras.
Tvedrägt, blodsutgjutelse, äro den senares alster.
Kunde de dödlige se defs följder, skulle väl ingen
Älska ett ondt med beråd, som fåvett nödgar dem älska.
Född ur Erebos' alltingalstrande eviga mörker
Skänktes du, dygdiga drift! af Zevs, som herrskar i ethern,
Men till jordens nedersta djup han den andra fördömde.

Dygden idoghet ger, hon förmår den lataste sporra.
När den verklöse lättingen ser sin treflige granne
Riktad af egen flit, plantera och häfda sin åker,
Styra sitt hushåll väl, och öka sin årliga inkomst;
Väcks den late, att fika så med. Ack! nyttiga Tässan!
En krukmakare mässtrar den andra, och smederna smeden,
Torftige män misunna hvarann, och fångare fångarn.

Perfes, gif grann akt till mitt tal och lägg det på hjertat!
Tillfräd aldrig en skadelig tvist, från nyttiga syfslor

Draga din hog, att lyfta på domstolsvärf och processer.
 Den bör föga sig bry om trätor och torg, som är fattig,
 Och som ej fullt förråd sig samlat för hela det året
 Sommarn förut af de håfvor Demeter a) förärar åt jorden.
 När du är härmed ymnigt försedd, då eger du tid att
 Gå till rätta med andra om gods. — Dock må du ej göra
 Orätt lika som siff. — Vår sak väl framdeles bättre
 Skall afgöras, med hjälp af Zevs, som främjar hvad rätt är. —
 Nyligen arvet skiftade vi, då du mycket med ofog
 Snillade undan för mig, och visste att Höfdingar smickra,
 Som sig af mutor föda, och gerna sådana tvister
 Slita: de ej i sin blindhet förstå, att hälften är bättre
 Än det hela, ej heller hur fäll är en tarfvelig lefnad. —
 Gudar för menniskor dolt den lätt förvärfvade födan;
 Eljest på blott en dag förmädde du samla tillfyllest
 För allt årets behof, så lat du också må vara. —
 Då upphängde du straxt skeppstyret att härdas i röken,
 Då upphörde ock oxarnas hvärf och slitige mulars. —
 Men den lyckan har Zevs, thy värr, i sin vrede förborgat,
 Derför, att fordom den sluge Prometheus honom besvikit.
 Se der, källan till alla de straff Han menniskor beredde. —
 Zevs undgömde sin eld; men Japets son så behändigt
 Snattade den till menniskors tjenst, förvarad med omsorg
 Uti en pipig stjeln, ej bemärkt af den ljungande Guden.
 Den molntvingande Zevs tilltalte då honom förtörnad:

”Japetos Son! du listige bos, mest konstig af alla,
 Gläds att du stal min eld, och mig förmädde bedraga.
 Vet att den blifver det största förderf för dig och ditt släkte.
 För denna eld skall jag ge dem ett ondt, af hvilket de alla
 Skola sig glädja i själen, och högt värdera sin ofärd.”

Gudars och menniskors Far beslöt sitt tal med ett löje,
 Och befallte Hephestos, den händige, skyndesamt blanda
 Vatten och jord, att göra en bild, med röst som en menskas
 Samt

a) Sädsgudinnan. Svarar emot Latinernas Ceres.

Samt med en lefvande kraft, till anletet lik en Gudinna, Qvinnligt retande skön. Det uppdrogs Pallas, att henne Skicklig göra i alla defs kön tillkommande flöjder, Och åt den gyllende Kypris, att gjuta behag kring defs panna, Häftig kraft i begär, och omsorg kroppen att pryda. Argos' mördare, Zevs budbärare, Hermes befalltes Inge henne en skamlös själ och tjufande feder. — Hvad den Kronidiske Konungen bød, af Gudarne lyddes. Den vidtkände Hephestos af jord beredde en bildstod Lik en blygsam mö, just sådan Kronion den önskat. Hon, omgjordad och prydd af den azurögda Athene *b)*, Fick af Chariterna, fick af den vördiga talets Gudinna Gyllene smycken omkring sin hals: med kranfar af Vårens Blomster krönte defs hjesfa de tre skönhåriga Horai *c)*. Men all prydnaden passades nätt af Pallas Athene. Hermes, Gudarnes Tolk, smög jemväl henne i hjertat Lögnen och ljustiga ord, och falska men höfviska feder, Enligt den dundrande Zevs beslut: nu Gudarnes häröld Gaf den älskliga qvinnan sitt namn: Pandora *d)* hon skulle Heta, därför att alla de höga Olympiska Gudar Henne med hvar sin skänk begåfvat till människors plåga. När denna farligt förföriska Mö, all verlden till ofärd, Var fullbordad, skickade Zevs den härlige Hermes, Förande henne, som Gudarnes skänk, Epimethevs tillhanda. Denne då hade förglömt, hur honom varnat Prometheus, Att ej taga en gåfva af Zevs, men skicka den åter, På det ett stort förderf ej skulie de dödlige drabba. Ty tillförne på jorden mennskorne lycklige lefde, Skilde från alla qual, och oerfarne om mödor;

Sjuk.

b) Minerva.

c) Horai, *Hora* på Latin, Timmarna, voro dels Jupiters och Themis 3:ne döttrar, Euvnomia, Dike och Irene; dels de tre årstiderna, Våren, Høsten och Vintern. De äro i Gracernas sällskap, hafva ock lika förrättningar med dem, att klåda Venus.

d) Namnet betyder *all Gåfva*, eller Fullkomlighet.

Sjukdomar kändes ej än, som göra ofs gamla i förtid;
 Ty bland plågor och qual föråldras de dödlige hastigt.
 Men när qvinnan lyft det ofantliga locket af kärlet,
 Tömde hon det, uppfyllande verlden med svåra bekymmer.
 Lycka, att afken var hel, och Hoppet allena i botten
 Stannade qvar, och flög ej ut; ty locket hon genast
 Lade uppå, som den egid-förande, dundrande Guden
 Hade beslutit. — Nu i skaror plågorna svärma
 Verlden omkring. *Olyckorna fylla Jorden och Hafvet.*
 Sjukdomar menskorna tätt angripa om dagen, om natten,
 Stående sjelfmant fram, och i tyfthet stjåla sig på dem;
 Ty den rådige Zevs gaf plågor ej gåfvan att tala.
 Således ingen dödelig kan undvika Hans dommar. —
 Är det din vilja, så skall jag ännu en Saga berätta,
 Mindre ej lärofull: märk den och lägg den på minnet.

Straxt när Gudar och dödlige menniskor allstrade voro,
 Evige Gudarne först, som bebo de Olympiska hufen,
 Skapte, af olikt språk och folk, ett gyllene slägte.
 Medan Kronos var Himlens Monark, då blomstrade desse,
 Njutande lifvet på Gudarnes fätt, med lugn uti själen,
 Fria för plågor och mödornas tyngd; ty ingen befvärlig
 Ålderdom var ännu bekant; helbregda och raske
 Gåfvo dem glada lag, ofkyldiga nöjen. De sorgfritt
 Lefde af jordens frukt, och hos Gudarne stodo i ynnest.
 Dogo de ock, var döden en ljuf sömn: allt var behagligt,
 Allt dem lände till gagn; den alltingsfödande Jorden
 Omant bar välunnad och ymnig gröda: och folket
 Delade tidsfördrifven i lugn med talrika vänner. —
 Men se'n jorden det gyllene folket gömt i sitt sköte,
 Blesvo des vålnader qvar, som Zevs den store beslutit,
 Nyttige, ofvan jord, att dödlige menniskor skydda:
 Vakfamt akta de på, hvad göres, rätt eller orätt;
 Höljde af töcknig luft, allstädes de sväfva kring jorden,
 Fruktbarhet sprida, och njuta den rang, att Verlden regera.

Men de Olympiske Gudarne skapade sedan ett fämre
 Mennskoflägte, det andra i ordningen, endast af silfver,
 Icke det gyllene fläget likt i växt eller snille; —
 Hela hundra år uppfostrades Sonen med omsorg
 Hemma hos Modren, långsamt bildad och veklign och barnlig;
 Men när han fullväxt blef och hunnit sin manliga ålder,
 Lefde han ganska kort: de trycktes af ständiga plågor
 Till sina dårskapers lön. De sig och hvarandra ej kunde
 Värja mot oförrätt: de ville ej Gudarne dyrka,
 Ej på de Himmelskas altare bära högtidliga offer,
 Som är en billig menniskofed. Fördenskull har äfven
 Dem den Kronidiske Zevs bortgömt i sin vrede; emedan
 De för de Gudar, som bo i Olympen, ej vördnad bevisste.

Men se'n i jordens sköt det fläget var äfven förborgadt,
 Blefvo af dessa dödlige och lyckfalice andar,
 Fast i en lägre krets; dock äga de äfven sin heder.
 Och nu danade Gudarnes Far ett flägte, det tredje
 Af blott koppar, och aldeles olikt fläget af silfver,
 Ur hårdt akträ, våldsam, starkt, som i krigiske lekar
 Hade sin luft, och i jemren af strid, i våld, och i orätt:
 Bröd de ej åto, men hade demanthårdt hjerta, och grofva
 Armar af väldig kraft och oöfvervinnelig styrka,
 Hvilka från axlarna hängde utför den härdige kroppen:
 Vapen och sköldar och hus, allt, allt hos dem var af koppar,
 Allt af koppar var gjordt: det svarta jernet var ännu
 Okänt. Dessa mördare dräpte omfider hvarandra,
 Stigande onamnkunnige ned i den dystra Aides'
 Ryslige boning, och fast de ganska förfärlige voro,
 Blefvo de dödens bleknade rof och trängdes ur dagen.

Men se'n detta flägte ockfå af mullen betäcktes;
 Ännu ett fjerde flägte på jorden, som föder så många,
 Skaptes af Zevs Kronid, långt mer rättvisa och ädla:
 Hjeltar (en stam af guddomelig börd), Halfgudar benämde,
 I våra Fäders tid väl kända kring rymden af verlden.

Likväl

Likväl grusliga krig, och flundom blodiga evig
 Dessa ock störtat dels i Kadmos land vid det sjufallt
 Portade Thebe, den tid om Oidipus' rike de stridde;
 Dels då de öfver omätliga haf på de rustade skeppen
 Drogo till Troja i härnad, blott för Helenas fågring,
 Der, i en tapper död, de funno sitt slutliga öde. —
 Dessa har Zevs Kronid en afkild lefnad och boning
 Långt från Gudarna gett: de Kronos hafva till Konung:
 Lycklige Hjäftar! — desse ett sorgfritt sinne behålla,
 Boningsmän af de saligas öar, och trygge, fast utmed
 Den djupböljige Okeanos: tre gånger dem årligt
 Bjuder ett fruktsamt, blomstrande land de ljuvaste frukter.

O! att jag lefva skall i den femte menniskoåldern!
 Att jag ej dödt förut; eller föddes sedan den flygtat.
 Nu är släktet af Jern: Förderfvade hvila de aldrig
 Hvarken dag eller natt från oro, möda och plågor,
 Eller från brott: dem Gudarne straffa med hårda bekymmer.
 Likväl finnes hos dessa med godt det onda beblandadt;
 Ockfå Zevs skall detta mångtaliga släkte förföra;
 Ty desfs afkomma re'n straxt efter födelsen grånar:
 Liknar ock hvarken en Far sina Barn, eller Barnen sin Fader;
 Icke en Gäst sin Vård är trogen, Värden ej Gästen;
 Brodren ej heller är Vän af sin Bror, som fordom af ålder;
 Nu vanhedra ock barnen fräckt sina gamla Föräldrar. —
 Sådane djerfva känna ej skräck för Gudarnes vrede.
 Snart med bitande ord de Fäderne våga förfmäda,
 Och uppfostringens vård, på äldren illa belöna. —
 Näfrätt gäller för Lag: den ene plundrar den andra;
 Den rättvise ej lides, ej den som Gudarne dyrkar,
 Icke den fromme: den, tvärtom, som främjar det onda,
 Ära bevises: förfyn och rätt, verkställande makten
 Aktar ej värda att kännas; en bos den ärlige mannen
 Skadar till ryckte med vrång beskyllning, dikter och mened.
 Afund glädes åt andras förderf, och smädeller sprider;
 Detta,

Detta, ej fynliga troll, som ökar menniskors elände. —
 Blygfeln och Rättvisheten, de himmelska Tärnorna redan
 Flytt i sin hvita drägt från jorden, från menniskornas boning,
 Flytt till Olympens höjd och upp till odödlige Gudar,
 Lemnande efter sig qvar obotelig skada och smärta.

Hören en lärodikt, Regenter, hur visa J ären!
 Höken, stolt af sitt rof, den mångtonkunniga fogeln,
 Näktergalen, i blodiga klor kringförde bland molnen.
 Medan den fångne begret sitt öde med ömkeligt qvåde,
 Af våldsverkaren taltes han till med smädande bannor:
 "Usla kräk! var tyft! I en starkares våld har du fallit.
 Sjönge du bättre ännu, hvart jag för dig, måste du följa.
 Vill jag dig släppa, eller förstöra, det står i min frihet.
*Oklokt handlar en hvar, som vill med en starkare strida:
 Segren förlorar han vist, har skammen och skadan tillika.*"
 Således talade Höken, den våldsamme vingbreda Fogeln.
 Men följ, Perfes! följ Rättvisan, och gynna ej orätt!
 Våld för den svaga är svårt att fördra; ty sjelfva den rike
 Tål det ej lätt; han säras deraf med smärtande känsla
 När han stora förluster har gjort. — Nej, senare vägen
 Säkrare är, som leder till Rätt; ty *Rättvisan alltid
 Segrar till slut: en Däre af egen skada skall rättas:
 Edernas hämnande Gud e) vrång dom ej lemnar ostraffad.*
 Rättvisans väg är stenig, enär den af mutade Domrar
 Irras, hvilka med våld och våld lagkipningen föra.
 Rättens Gudinna dem följer, beklagande staden och folket,
 Ofedd, gömd af ett moln, tillförande straff åt de bofvar,
 Som henne från sig vift och de bud ej värda, hon gifvit.
*Men de, som rätt utskifta åt främlingar, såsom åt landsmän,
 Vikande aldrig ett steg ifrån hvad sant är och billigt,
 Äga en blomstrande Stat, och Folket blomstrar i Staten!*
 Den folkökande friden de njuta: förhärjning af örlig
 Aldrig den vidtomskådande Zevs de menniskorna fänder:
 Hungren ej tillstادت blir att dessa rättfärdige plåga:

Annat

e) Horkos.

Annat förderf ej heller: de lefva i dageligt gästbud:
 Jordan förfer dem ymnigt med spis; ty öfverft på bergen
 Eken dem allon bär, och bien i håliga stammen:
 Hjordar af betande Får dem skänka sin rika beklädning:
 Hustrurna föda dem barn, som äro föräldrarna lika:
 Städe de blomstra af all slags fällhet: segla på hafvet
 Tarfva de ej; ty jorden dem ger allt hvad de behöfva. —
Men de orättfärdigas hop, som om ondt sig beflita,
Dem tillredes en hämd af den alltingskådande Guden.
Ofta en allmänhet får en endas mijsdåd betala,
Som med förhärdadt bröst af vrångvis stämpling förlustas.
 Zevs ej fällan till fädana plår från Himmelen skicka
 Hunger och Pest på en gång: då folket hastigt förödes;
 Qvinnorna föda ej barn: och slägterna minskas och utdö
 Efter Olympiske Konungens dom: Han ofta af slika
 Menskor en här förtört, och förtört de fästen dem skyddat:
 Eller på deras skepp han hämnas, som vågorna plöja.

Domare! sluten ej till ert öra för fädana följder!
 Kommen ihog, att Gudarne viftas menniskor nära,
 Aktande på, när de dödlige förolämpa hvarandra
 Och ej värda derom, att de vandra i Gudarnes åsyn.
 Trettio tusende väcktare öfver den alstrande jorden
 Hafva de himmelske Gudarne fatt att på menskorna vaka.
 Svepte i ofedt moln de allstäds sväfva kring jorden,
 Märkande noga på vrängning af lag och listiga funder.
 Rättvisan är en dotter af Zevs, en evig Gudinna,
 Hög och vördad af sjelfve de Gudar, som bo i Olympen.
 Vet, att den stund af vrångvis dom hon blifver förtörnad,
 Sitter hon jemte Gudarnes Far: I blinken hon klagar
 Öfver begångit våld: Hon förefäller, hur folket
 Måste de Styrandes brott umgälla, som genom sin illbragd
 Rätten förvända och konstla den bort med straffbara Utslag.
 Vakten Er väl för detta, J Män, som lagarne skipen!
 Varen ej fala för gull! rätt dömnen! förfaken all falkhet!

Den,

Den, som bereder en grop för en ann, sjelf faller uti den:
 Sjelf rådgifvaren får ungälla förjättliga rådslag. —
 Ty Guds öga bese och gränkar det minsta och största,
 Skådar och hur här går till: för honom ej blifver förborgadt
 Huru inom vår stad rättvisan man håller i vördning.
 Knappt mig unnas och knappt min son, rättfärdiga vara.
 Bland ett förderfvadt folk är farligt, att handla rättfärdigt;
 Nej, ju mera man våld föröfvar, ju högre man anses.
 Dock, jag hoppas, att Guden med åsken, ej lemnar det
 onäpft.

Perfes, märk! märk fädana viktiga sanningar noga!
 Ätlyd Rättvisans bud, och sky för våld och för våldsbrott.
 Billighetslagen har Skaparen fäst i människans hjerta.
 Fiskar och vilddjur och foglar han gaf den fiendtliga driften
 Att uppfräta hvarann, emedan de känna ej rätten;
 Menniskan gaf han förnuft, att fatta naturliga lagen,
 Som ger ljus om det rätta. — En hvar, som sanningen talar,
 Enligt samvet och pligt, på torget, med timmelig lycka
 Skall af en allvis Gud belönas; men den, som med upplåt
 Får falskt vittne, begår meneder, och rätten förvänder,
 Gör oboteligt fall; hans ätt skall tråna och utdö;
 Deremot skall den rättfärdiges blomstra med tiden allt mera.
 Därlige Perfes! bemärk det goda jag lär dig af ömhet!
 Att oduglighet hämta, ja hoptals äfven, det är ju
 Aldeles lätt, ty vägen är kort: i grannskapet bor hon;
 Deremot vägen till duglig förtjens de odödliga Gudar
 Höljt med möda och svett: lång, brant är stigen till henne,
 Stenig i början och svår; men ju närmare spetsen du hinner,
 Desto lättare blifver den se'n, så tröttjam den varit.
 Dugligast är den Man, som sjelf uttänker det rätta,
 Som ser tingens följder, och hvad som gagnar i längden,
 Duglig är ocklä den, som råd af de klokare lyder;
 Men, den sjelf ej tänker, ej heller låter sig ledas
 Af vältänkande män, den menniskan är aldeles duglös.

Perfes, ack! haf mina förmaningar alltid i minnet:
 Arbeta, det guddomligt är; då skall du, af hungren
 Okänd, mötas med gunst af den vördnadsvärda Demeter.
 Hon skall, af ax bekrönt, med fäd uppfylla din lada.
 Den, som är duglös och lat, beständigt af hungren ledsagas,
 Gudar och menniskor bata ju den, som evigt i lättja
 Lefver, i snålhet lik odugliga gaddlösa drönar,
 Hvilka i verklöst lif förtära de treflige biens
 Arbete. — Vare dig kärt, att måttliga göromål sköta,
 Att dina lador af sommarens skörd och mödor må fyllas.
Idoghet är det rätta, det säkraste medlet till vinning.
 Idog, blifver du Gudarne kär, och menniskor äfven
 Älska dig då; men lättingen milshag väcker hos begge.
Lättjan är verkelig blygd, men arbetet heder för alla.
 Genom ditt arbete eggas du ock den late att täfla
 Och att sig rikta: *med rikedom följer styrka och ära.*
 Du då liknar en Gud. — Att arbeta blifver det bästa,
 Om du från andras gods förmår den tanklösa hogen
 Vända till nyttig flit och hushållsvärf, som jag råder.
Af en betungande blygd förföljes tiggaren allstäds.
Blygseln i ytterligt mått kan gagn, kan skada bereda;
Blygsel kan leda till brist: *tilltagshet* föra till rikedom.
Plundre dock ingen sig rik: långt bättre de egor, som Gud ger.
 Ty, om någon med våld stor rikedom åt sig af andra
 Rövvar, eller med tungans list, (som ofta i vår tid
 Händer, enär af vinitens begär det menckliga sinnet
 Dåras, och blygsamhet af skamlösheten besegras);
 Skall i förderf han af Gudarne förtas, och minskas hans
 häfvor,
 Egor och lus: hans lycka och välmakt vara ej länge.
 Lika är brottet, enär man skadar en bedjande värlös
 Eller sin gäst: när någon sin broders maka förnedrar,
 Med våldkränkning stjälände bort dets hjerta från mannen,
 Eller enär omyndiga barn förnillas och svikas:
 Eller när barn de gamla föräldrarne, svaga af äldren,
 Vifa

Visa förakt, och med sårande ord dem häda och banna.
 Desse förtörna den Högste, som tvungen blifver omsider
 Sådana orättfärdiga dåd att straffa med stränghet.
 Din lättfinniga håg må du vakta för sådana synder!
 Gif de odödlige Gudarne, efter förmåga, din dyrkan
 Helig och ren; frambär dem ur hjorden glänfande offer:
 Helga dem äfven dit vin, dem ofta med rökelse blidka,
 När du till hvila går, när dagen dig väcker att uppstå:
 Att de sitt blida hägn dig städse måtte bevisa
 Och du köpa en annans jord, ej sälja din egen!
 Kalla till gästbud vänner blott, bjud aldrig en ovän!
 Den förnämligast bjud, som är din närmaste granne.
 Ty, om ett oförmodadt behof vid jordbruket kräfver
 Hjelp, så skynda sig grannarne straxt, men slägingar dröja.
 Elak granne är lika så svår, som nyttig den gode.
Den har en utvald skatt, som äger en vän i sin granne.
 Knappt förderfvas ett nöt, så framt ej grannen är elak. —
 Ärligt låna af grannen, betala det ärligen åter
 Med fullt mått, med större ändå, när lägenhet gifves,
 På det en annan gång han lika så villig må finnas.
Sök icke orätt vinst: förlust må den rättare heta.
Älska ehvem dig älskar, besök den dig har besök gjort.
 Gif den som plägar ge: gif intet, den intet vill gifva;
 Den godhertade villigt man ger; men nödigt den snåle.
 Gåfva är god; men stöld är farlig och störtar i döden.
 Den, som till gismildhet är böjd, fast mycket han gifver,
 Sjelf af sin gåfva gläds, och känner i hjertat en vällust.
 Men den som älskar att plundra och fräckt på sin skam-
 löshet litar,
 Tage så litet han vill, det dock hans samvete quäljer.
 Lägger du litet till aldrig så litet, och ökar det ofta,
 Snart skall af detta lilla en stor förmögenhet blifva.
 Den, som förkofrar sitt gods, undviker den svartbleka
 hungren.
 När man i hufet har nog, så lefver man utan bekymmer.
 Bäst,

*Bäst, ha hemma förråd; hvad borta kan vinnas, är ovist.
Godt, att hafva för hand hvad som fordras: man blifver
ju modfäld,*

*När man har brist på det som behöfs: besinna det alltid!
Drick dig förnöjd, när vinfatet öppnas, och ligger på
hällning;*

Spara i midten; det är för sent att spara i bottnen.

Vare den arbetslön tillräckelig, hvilken du fastställt!

Spela ej, vittne förutan, om än det vore med bröder!

Ty flor lättro och misstro skadar ju menniskor lika. —

Låt dig af skökors list ej döras med låckande prydnad,

Som mildt smila åt dig, att forska hvad du kan äga:

Den sig åt sådana qvinnor förtror, han litar på tjufvar. —

Låt af din enda son ditt hus bevakas. Han före

*Hjorden i bete; när aldrig du dör, skall du efter dig
lemna*

Ännu en växande son; så skall vältrefnaden ökas.

Lätt ger Gud tillräckliga ägor till bergning åt flera:

Fler se mera än en, fler odlare godset föröka. —

Finnes ditt sinne böjdt, att rikdom söka förfamla;

Öka ditt arbete, öka din slit! Si, detta är konsten f).

f) Det återstående af *ἔργα* plågar i en del Editioner kal-
las Andra Boken. — Dock som en sådan Poëmens af-
styckning är ett senare tidens påfund, men ej Hesiodi; har
man ansett den onödigg. — Ämnet blir nu Åkerbruket.

När Plejaderna, döttrar af Atlas, fliga på fästet *a*),
 Börja din skörd; men plöja begyn, när dessa gå neder *b*).
 De sig fördölja i fyrtio dagar och fyrtio nätter *c*);
 Åter när omlopps året är fyllt, begynna de synas,
 Juft när liarna hväffas tillreds att nyttjas vid skörden.
 Detta är odlings-lagen för dem, som bygga vid hafvet,
 Äfven för dem, som satt sig ned i den bugtiga dalen,
 Ock i ett fetare land, långt ifrån hafsböljornas svallning.
 Afklädd måste du få, ock afklädd måste du plöja,
 Afklädd, skörda när varmast är, få framt du Demeters
 Gåfvor i tid vill mognade se, och att grödan må tidigt
 Svara emot ditt hopp, på det du måtte en ann tid
 Slippa, i andras hus att tigga och ingen ting vinna,
 Såfom du fökte mig nyfs. — Hos mig får du intet härefter,
 Intet en gång till läns. — Arbeta, fåviske Perfes! —
Trka de värf, som Gudarne hafva åt menniskor ämnat,
 Att du ej måtte en gång bli tvungen med barn och med maka
 Suckande söka ditt bröd hos grannar, som vända dig
 ryggen.

Två, tre gånger du får kanske, men besvärar du sedan
 Oftare, trots ditt fåfänga tal, skall intet du vinna;
 Ty din öfning, din konst att tala blifver förjäfves. —
 Snart var betänkt, att gälda din skuld och hungren att undfly,
 Råder jag dig. Välj viift din maka. Håll hufet i ordning,
 Dra-

a) Nemligen i Junii månad, då dessa stjerner synas om mornarna före solens uppgång. De kallas Sjuftjernor efter antalet.

b) D. å. i November, när de tidigt om mornarna nedgå i Grekland.

c) Neml. de synas icke på 40 dygn, för solens nära grannskap, då hon genomvandrar Oxen och Tvillingarna, ifrån Maj till i Junius. Efter dessa 2 månaders förlopp synas de åter om mornarna, när Solen hunnit längre fram från Oxen. I October gå de ned om mornarna, men synas om nätterna.

Dragare, tjenande hjon, och en ogift piga vid hjorden.
 Haf tjlreds i ditt bo nödvändiga, tjeuliga redskap
 Att du ej måtte bero af andra, som vägra, och fjelf bli
 Utan verktyg, spilla din tid, och arbetet lida. —

*Uppskjut icke till morgon och öfvermorgon din syfsla.
 Den, som för mödan räds, lär aldrig ladorna fylla,
 Ej dagdröjaren heller; men fit välmägan förökar.
 Uppskofsjökaren måste för sent vidkännas förluster.*

Derför så snart den brännande solens starkaste hetta
 Ej mer presfar din svett, så snart ur den mäktige himlen
 Regnet om höften gjuts, och kroppen vigare röres
 Under en andedrägt, som lättas af svalkan; ty solen
 Blott en kortare tid då öfver de dödligas hufvud
 Sprider sitt ljus, men längre om natten förborgar sin
 vandring;

När trädvirke, som fällt af stålet, ej skämmas af masken,
 Och när löfven af träd och af grenar falla till jorden:
 Kom då ihog att hugga din ved; ty tiden är inne. —
 Hugg fädsmortelen tre fot lång; men stöten tre alnar,
 Axeln till sju fots längd; ty detta mått är bepröfvadt.
 Hugger du klubba vid åtta fots längd, må lötarne hålla
 Trenne händer i längd, till en vagu, hvars mått är af tio.
 Samla af krokigt virke förråd. Sök äfven och hemför
 Ämne till plogstjert, hällt af jern-ek, tagen på bergshöjd
 Eller på slättmark: fädan till oxplog alltid är starkast,
 När af Athenes träl, af smeden, den fäst vid din plogtand,
 Och med naglar kraftigt förent, är passad till stängen,
 När du att arbeta hemma har tid, två plogar dig slögda
 Enkla, och ej samfatta; ty bäst är den konstfria formen.
 Bryter du sönder en, så förspänn genast den andra.
 Men af lager och alm de starkaste plogstyren göras.
 Plogtungan skaffa af ek; plogstjerten af hårdaaste jern-ek,
 Oxar ett par, som nie år fyllt; ty att klyfva din åker,
 Hafva de säkrare kraft, när icke de äro för unga.
 Dessa ej bängas om plögen i fåren och bryta den sönder,
 Yftra,

Yftra, i vacklande gång; de lemna ej arbetet ogjordt. —
 Men dem tillika bör en fyrti års plöjare följa,
 Som fyra fjerndelar bröd, med åtta bitar i fjerndeln
 Äter, har styrka och vård att köra fårorna räta,
 Och på kamrater ej skådar tillbaka, men vet på sitt yrke
 Tankarna fästa. — Ej heller en yngre är duglig, att fäden
 Säkert åt jorden förtro, i fall du vill slippa att omfå.
Tunglingar hafva begär till sällskap med likar i åldern.

Akta uppå, när tranornas röst hörs ljuda i luften,
 Som under molnen högt hvar är förena sitt qvåde.
 Detta är tecknet till plöjningens tid. Den regniga vintern
 Stundar då snart, och bekymrar en man, som dragare saknar.
 De krumhorniga oxar då väl må stillas i stallet;
 Lätt är att säga: Gif hit oxparet och fätt dem för vagnen!
 Lätt att vägra med svar, att ej oxarne ledige äro.
 Fåvilk är den, som menar sig rik, och börjar att slögda
 Åkervagnen, och vet ej hvad mängd trädstycken den fordrar.
Tänke en hvar förut och skaffe sig virke till slögden.

Så snart tiden att plöja är spord, och andra begynna,
 Skynda dig ut med tjenarnes hop, lägg handen vid verket
 Själf. — Plöj jorden i tid, när den finnes torr, eller fuktig;
 Men ej klibbig och blöt; — och börja om morgonen tidigt.
 Vänd den både om våren och sommarn, så skall hon ej svika.
 Men trädsåkrarne måste du få, när jorden är nykörd.
 Sådana åkrar välsignelse ge, tillfredsställa barnen.
 Egna din bön åt den jordiske Zevs och den kyska Demeter,
 Att hennes heliga gåfvor i tid må mogna till skörden.
 Först du börja att ärja och fatta med handen i skaftet,
 Väpnad tillika med staf, som drifver på oxarnas ryggar,
 Hvilka slängen med remarne dra; så bestyr, att en yngling
 Följer dig åt och myllar med spaden fäden i jorden,
 Giriga fåglar till harm. *Rätt ordning är alltid det bästa
 Medlet till dödligas väl; oordning är åter det sämsta.*

Då

Då skall du axen, digra af korn, se luta mot jorden,
 Om framgång af den himmelske fadren tillika förlänas.
 Spindlarna måste du grant ur kärnen rensa, få skall du
 Glad, som jag hoppas, se det förråd, dem fyller i stället.
 Med matvaror försedd skall du möta den frostiga våren;
 Ej i behof af andras, de dig må föka om bistånd. —
 Dock, om du plöjer den födande jorden i vinterstarbraket,
 Lär du få skörda gleft och litet hafva att hämta.
 Möda du får tvärtom, kornfattiga kärvar att binda,
 Och hemföra i korg, ej i vagn: få skola dig akta.
*Himmelen ofta likväl har ett lynne, och ofta ett annat,
 Hvilket blifver de dödlige svårt, att med visshet förutse.*
 Dock, om du plöjer sent, kan dig en tillfällighet hjälpa:
 När först göken höjer sin röst från ekarnas grenar
 Och han de dödliga vidt kring rymden af jorden förnöjer,
 Om då af himmelen regn tre dygn nedfändes befändigt,
 Så att af vattnet fylls oxfjätet, ej mer och ej mindre;
 Då kan ock den som sent fått, bli med den tidige jemgod.
 Detta lägge du väl på minnet: noga du märke
 När den frostiga våren begyns, och det båtande regnet.
 Slöfa ej tiden bort i smedjor d), att värmas och sqvallra;
 Under vintern, då folket af köldens häftighet stänges
 Hemma; ty äfven den treflige då kan öka sin vinning.
 Må den besvärliga vintren dig ej med hunger betrycka
 Och du med magrad hand de svullnade fötterna sköta e).
*Ty den late, hvars dårande hopp blindt räknar på bergning,
 Svältande medlertid, har idel ondskas i sinnet. —*
 Skadeligt är det hopp, som den fattiga lättingen följer,
 Då han, i brist af bröd, i smedjan sitter och snackar.
 Säg dina tjenare till, ja redan vid medlet af sommarn:
Hyddor bereden till vintern; ej alltid sommaren varar!

Vän.

d) Anledningen till denna förmaning är tagen af Grekiska pö-
 helns sed att i smedjor hålla sina sammankomster och sqvall-
 ra om allmänna värf, likasom på politiska klubbar. Smed-
 jor anlades vid farvågarna.

e) Af hunger troddes fötterna svullna.

Vänten den frängare luft, då sjelfva boskapen fryser,
 Under Lenaie f) månad, då isen den kälade marken
 Väpnar mot odlarens arm; när nordanvindarna blåsa,
 Och då ifrån det häftrika Thrakien, vidt öfver hafvet,
 Stormar väckas: då fläna af frost så skogar, som slätter.
 De högkroniga ekar, de yfvigt barrade tallar,
 Stjelpas från bergen i dalarna ned, när Boreas bistert
 Den mångfödande jorden beherrsakar, och skogarne sucka.
 Vilddjuren resa sin borst och fänka sin svans mellan benen,
 De jemväl som ha tätaste lugg, ty den kyliga vinden
 Genomblåser ock dessa, hur tjocka pellar de bära;
 Ja, mot des trängande kraft oxhuden förjäfves gör motstånd;
 Getens ragg ej håller den ut; men deremot fåren,
 Ymnigt försedde med tätare ull, förakta i trygghet
 Nordans il, som gör den gamla frusen och krokig.
 Men den förkyler dock ej det fina hullet af flickan,
 Som hos sin ällkade mor i den stängda boningen vistas.
 Oförfaren ännu i de värf Aphrodite regerar,
 Tvagen väl om sin smidiga kropp, med fetaste olja
 Smord, hon öfverhvilat i hufet den kyliga natten,
 Vinterns tid, när Polypen bealös fötterna fräter,
 Svulten i sitt ej eldade bo och i ängsliga nästen,
 Der ej hans blick är ledd af solen att hämta sin föda.
 Ty öfver de svarthulliga männernas länder och städer g)
 Hvälfver den längre sig, men kort Hellenerne lyser.
 Hornboskapen få väl som skogens hornlösa gäster
 Skära då tändren och fly genom ekarnes buskiga lunder,
 Och öfver alt de drifvas af lika bekymmer och omsorg,
 Sökande skjul och de tätaste gömslor och grottor i bergen:
 Ej olika en man, utlevvad, som staplar på tre ben,

3.

Och

f) *Ἀγναίω*, Bacchi månad, d. å. Januarius, då Bacchi fest
 firades samt Pythia, och man offrade förstlingen af vinet,
 som var presadt det året.

g) När solen vistas i Skytten, dröjer den längre öfver Æthio-
 pierna, som bo i söder, än hos Grekerna.

Och som, med skullran krökt, med hufvudet lutar åt jorden.
 Honom de likna i gång, när de snöfallsmassorna väja.
 Vet då betäcka din kropp, jag råder dig; välj till din klädnad
 Len pelskappa, derunder en räck, som räcker till hälen,
 Och i din väf af glesare varp, fått tätare inlag;
 Kläd dig i sådan drägt, så skola väl hullhåren icke
 Refas uppå din kropp, och skälfning ej lederna skaka.
 Bind på fötterna skor, af en oxhud gjorda, som passa,
 Drag dem ock innanför till vriften med tjenliga snörband.
 Af först födda kid, när strängaste kölden dig frestar,
 Sy dig pelsar ihop med oxhudsremmar, och kasta
 På dina skullror till värn mot snön; men bär på ditt hufvud
 En vidtkyggande hatt, att öronen icke bli våta.
 Ty under nordanblåst, är alltid morgonen kylig:
 Morgonluften, sträckande sig från den stjerniga himlen
 Ned till jorden och öfver de lyckligas yrken, är fruktam;
 Ty han ifrån de flytande elfverna hämtar sitt vatten;
 Högt öfver jorden lyft af den våldsamt ilande stormen,
 Sprider ej fällan regn mot aftonen, blåser ock stundom,
 När af den Thrakiske Boreas kraft, molnbäddarne samlas
 Förekom den, ditt värf slut fort, och tidigt gå hemåt,
 Att ej den svarta skyn på hvalfvet dig måtte förraska,
 Öfverkölja din kropp och genomdränka din klädnad.
 Tag dig för sådant i akt. Ty denna månad af vintern,
 Svårast för fårens hjord, är svår för menskjorna sjelfva.
 Då halft foder åt boskapen gif, men folket en dubbel
 Astonkost; ty nätterna bli för de sednare långa.
 Detta i akt tag väl: håll alla dagar i året
 Lika med nätterna långa, till des att jorden omsider
 Allas moder, dig all slags gröda å nyo förärar.
 Men när himmelen sextie hvarf från vinterstarbraket
 Sig om sin axel hvälft, den lysande stjernan Arkturos ^{h)},
 Under sin hastade flygt från Okeanos heliga flöden,
 Först uppblänker om qväll'n och börjar att synas med klarhet,
Snart

h) Under Bootes gördel: uppgår om qvällarna i vårens början.

Snart skall dig våren då hellsa på nytt; snart äfven Pandions *i*)
 Dotter, den förjande Svalan, om morgnarna fynas vid hufen.
 Förekom då henne, och skär vinträden; det gagnar.
 Men, när det djur, som bär sitt hus *k*), från jorden på
 stjelken

Stiger och flyr för Plejaderna, putsa ej rankorna mera;
 Men hväfs skärorna då, och uppväck drängarna tidigt.
 Fly dock skuggrika fäten, och morgonfömmnen förakta
 I skördanden, när kroppen af solens hetta försmäktar;
 Skynda dig då, att samla i skygd af taket din gröda,
 Och stå upp när det dagas, att bergning ej måtte dig tryta.
Morgonstunden förslår att göra ett tredjedels dagsverk.
Morgonstunden vandringen gymnar, och arbetet gymnar.
 Morgonrodnan förlänar oss ljus att ej irras om vägen;
 Mest dock gagnar hon dem, som oxarna spänna i oket.

När af sin blomning tisteln betäcks, och den sjun-
 gande fyrfan

Sitter på busken, gjutande ut sina knarrande toner
 Ofta i vingarnas skygd, under arbetstiden om sommarn,
 Då äro gettren fetast, och mest välfmakeligt vinet;
 Qvinnorna varma af kärleksbegär, men karlarna matta,
 Derföre att deras hufvu'n och knän uttorkas af solen,
 Kroppen af hettans brand försmäktar. Då är det ljustigt,
 Sitta i grottors skygd, och dricka det Bybliska *l*) vinet,
 Äta af Herdars spis, och mjölk af de getter man afvant,
 Kött af qvigor, som lefvat af löf, och aldrig ha kalfvat,
 Och först burne killingars kött. Drick vinet, bemängdt dock,
 När du i skuggan sitter förnöjd, och ätit dig fullmätt.
 Med ditt ansikte vänd dig emot den släktande västan,
 Och mot en sländigt rinnande källa, ej smittad af gytta.
 Trefallt

i) Skalden syftar här på Fabeln om Progne och Philomela,
 Pandions döttrar.

k) *Snäckan?*

l) Byblia, ett landskap i Thracien, berömdt af sina goda viner.

Trefallt vatten emot en del vin blanda i bågarn.
Men håll drängarne till, att Demeters välsignade gåfvor
Tröka få snart du ser Orion *m*) lyfa på fästet,
Hälf på ett dragfullt rum, en trösktomt öpen och jemnad.
Mät af logen noga din fäd, och förvara i lårar.

Men när du hunnit hela ditt trösk inrymma i boden,
Råder jag dig, att skaffa en dräng, som hus icke äger,
Barnlös piga också; ty den, som har barn, är förfumlig.
En skarpt bitande hund föd äfven, och svält honom icke,
Att ej tjuften, som sofver om dagen, bestjal dig om
natten.

Berga ditt hö väl in, göm rankor och löf, att du äger
Foder åt boskap och dragande djur för året tillfyllest,
Och lät tjenarne hvila sig sen, lät oxarna hvila!

Men när Orion och Sirius skridit midt uppå himmeln,
När af den gyllene morgourädnan Arkturos beskådas,
Perfes! skär då drufvorna opp och hämta till husen.
Sätt dem för folen ut i tio dagar och nätter.
Sätt fem dar dem i skuggan, och ös den sjetta i kärlen
Den frögdgifvande Gudens föräring. Men sedan Plejaders,
Sedan Hyaders blofs och Orions *n*) lysande stjerna
Nedgått, kom då ihog att tidigt börja din plöjning,
Att årsarbetet, så indeladt, ordentligt må skötas.

Har du i finnet att ock förföka en vådelig sjöfart,
När Plejaderne, flygtande undan den starke Orion,
Sänka sig ned i det mörkblåa hafvet? — Käre, befinna,
Att

m) Tröskningen skedde i Augusti månad, eller den tid, då
Orion synes uppgå om morgnarna nys före Solen. Denna
stjernbild kallas på Svenska Freyas rock.

n) I October månad nedgå om mornarna med Oxen både Ple-
jades, Hyades och Orion; men synas åter i början af nat-
ten. Plejades äro i Oxens bringa, Hyades i hans panna,
dem Latinerne kalla Suculas. Se Krebs.

Att då är höstens tid och att stormiga vindar då tjufa:
 Ej må du sedan ditt fartyg förtro åt den brusande vågen.
 Men vet sköta din jord på det fätt jag redan har lärt dig.
 Drag då skeppet på strand, och fäst det säkert med stenar,
 Alla des sidor omkring, att emottå regniga stormar;
 Tappa ur köln ockfå, att himmelens vatten ej ruttnar.
 Tjenliga Sjöredskap dig skaffa; förvara i huset
 Stadiga årors förråd till den sjöomvandrande skutan.
 Snickra din költapp väl, och häng den att härdas i röken,
 Och afbida den tid, som säkraft seglingen gynnar.
 Då drag skyndsamt fartyget ut, men laffa det måttligt,
 Att det må segla des bättre och vinst dig föra tillbaka:
 Såsom din fader och min har brukat, du därilige Perfes!
 For ju ej han till sjös, när födan tröt honom hemma?
 Han i sitt beckade skepp ifrån det Aioliska o) Kyme
 Öfver hafvets ofantliga rymd hitfördes af seglen,
 Ej förfakande vinst af handel, och penningars indrägt,
 Fruktande armod blott; som Zevs mot menniskor väpnar.
 Han vid Helikon bodde uti den fattiga landtbyn
 Akra p), befvärlig så höft som vår och aldrig beqvämlig.

Perfes! tillika lägg årstiderna noga på minnet,
 Hur allt har sin egentliga tid, men i synnerhet sjöfart.
Prisa ett litet skepp, till lastskepp nyttja de största;
Ty ju starkare lastningen är, ju rikare vinsten,
 Om ej de retade vindarnas fläkt tillskynda dig faror.
 Ärnar du vända din driftiga hog till handel och sjöfart,
 Att undvika förtryckande skuld och tärande hunger;
 Skall jag dig seden göra bekant af det brusande hafvet,
 Fast jag i sjömansvärf och i seglingskonst ej är fullärd.
 Ty

o) Så kalladt, emedan Æoler byggt det. Det var beläget i Jonien, på kusten af Asien. — Här var Hesiodos född; hvarföre han af Suidas kallas Cumæus.

p) Af denna by, der Hesiodos varit född, eller kanske uppfödd, har han fått tillnamnet Akræus.

Ty jag har aldrig på skepp det vida hafvet beseglat
 Längre, än till Eubéa från Aulis *g)*, der Grekerna fordom
 Väntade vind, och en mäktig här ur det heliga Hellas
 Sammandrogo mot Troja, med sköna qvinnor begåfvadt.
 Dit till Chalkis *r)* jag for, i vittra lekar att tälla,
 Efter den tappre Amfidamas död: hans hugftore söner
 Stadgade rika täflingars pris: jag hade den äran
 Vinna med fång en gyllene Trefot, smyckad med öron.
 Den tillegnade jag de Pindiska Musernas tempel,
 Derför att deras gunst mig gjort till den främste i fången.
 Så vidt har jag förfökt de mångfaltspikade skeppen.
 Dock, den Aigis-förande Zevs' råd skall jag förklara;
 Ty mig Muserna lärt, guddomliga fånger att qvada.

När du har räknat femtie dar från sommarens folkstånd
 Och re'n sommaren nått sitt slut, och en mödosam bergning,
 Då är tiden förhand att segla: då krossar du vifst ej
 Skeppet, ej heller förlorar du då din besättning på hafvet,
 Om ej Poseidon af hämd sin treudd stöter mot jorden,
 Eller ej Zevs, de dödligas Kung, vill menniskor straffa;
 Ty hos dessa är makt, att medgång skicka och motgång.
 Då rå lindriga vindar, och hafvet är merendels stilla,
 Farligt åtminstone ej. Ditt lätta fartyg åt vinden
 Må då förtros i sjön; men lägg dock lastningen varsam.
 Skynda likväl, så fort du kan, hem åter att vända:
 Vänta ej på nytt vin, till des höstregnet begynner,
 Eller tills vintren nalkas, och sunnan med iliga stormar,
 Som upprör allt hafvet och ned från himmelen drager
 Ymniga skurars flod, som fasa sprida på böljan.
 Dock man vid annan tid ock sjöfart idkar: om våren,
 Just när i toppen först af fikonträdena synas
 Löfven, flora vid pass, som fjäten efter en kråka,

Då

g) Aulis, en sjöstad, ej långt ifrån Helicon,

r) Chalcis, en fordom berömd stad i Eubéa.

Då är ock hafvet segelbart; ty tecknet är säkert.
 Sådan är farten på fjön om våren; jag gillar den icke,
 Hellre bekänner jag fritt att aldrig den mig har behagat;
 Ty tillfället är kort, fjöskadorna tvåra att undfly;
 Dock fes menniskor vågslamma nog att trotsa defs våda.
 Ack ja! *Vinningen älska de mer, de usla, än lifvet.*
 Olycksfullt att i böljorna dö! Dig råder jag ärligt,
 Att du besinnar hvad jag dig lärt, och vidare lærer:
 Akta dig väl att lasta på fartyg allt, hvad du eger;
 Lemna det mesta på land, inlasta den ringare delen,
 Ty det är ömkansvärdt att i böljorna mista sitt goda;
 Ömkansvärdt, att ens upplasta för mycket på vagnen,
 Om hjulaxelen bräcks, och varorna skulle förderivas.
Tag den bekvämaste tiden i akt till hvarje förrättning.
 Hemför äfven i rättan tid din äktade maka:
 Mycket af trettie år i din ålder bör då ej fela,
 Mycket ej skjuta deröfver: si, detta är tiden för giften.
 Flickan till fjorton år bör mogna, på femtonde brud stå.
 Tag henne då hon är mö, att hon kykhet må hålla i aktning.
 Tag ock hälfst den flicka, som nära bor i ditt grannskap.
 Forska dock väl förut, att du ej blir grannarnas löje!
Ty en man kan ädlare skatt ej få, än en hustru,
Dygdig och god; men ingen ting värre, än en, som är elak.
 En, som froffar och slöfar, sin man, hvad styrka han äger,
Steker förutan eld, och gör honom gammal i förtid. —
 Vifa din vördnad rätt emot odödliga Gudar!
 Älska ej obeslägtade vänner så högt som din broder,
 Och om så sker, tillfoga ej honom uppfåtelig orätt!
 Sök ej med skrymtan förvärfva dig gunst! — Om en an-
 nan dig fårar,
 Nu med kränkande ord, och nu med fiendtelig åtgärd;
 Utkräf dubbelt straff. Men önskar han felet förfona
 Och bli åter din vän, och bota den skada han gjorde,
 Gilla hans bön. Den usla förskaffar sig eljest en annan
 Vän i ditt ställe, *men tala ej mildt, med vrede i hjertat!*
Var

*Var icke mångas värd; men värd ej heller åt ingen!
 Skälmars stallbroder ej! Försmäda den redlige aldrig!
 Tillvit ingen fräckt dejs förödmjukande armod;
 Ty olycka och lycka är skänkt en hvar af Förjynen.
 Tungan är säkert den ädlaste skatt, åt menniskor gifven,
 Men hon vinner behag då blott, när hon talar med måtta.
 Talar du något ondt, så torde du värre få höra.
 Vifa dig misnöjd ej uti allmänliga gästbud
 Med tillikotten s); ty nöjet är störst, och kostnaden ringast.*

Offra åt Zevs om morgonen vin oblandadt, men aldrig
 Utan med tvagen hand; åt andra Gudar ej heller;
 Ty långt från att höra din bön, de med harm den förkasta t).

— — — — —
 — — — — —

Klif ej öfver de klara och fländigt rinnande floder
 Med dina fötter, förrän du i vatten händerna afköljt
 Och, anskådande floden, defs Gudar med vördnad har tillbett.
 Den

s) Meningen är om Grekernas Communitets-måltider, hvar- till af gästerna betaltes per qvota.

t) De utelemnade versarne, 725 — 734, innehålla några vid- skepliga föreskrifter, hvad som borde iakttagas då vissa na- turliga kroppsfordringar skulle fullgöras, hvarvid man t. ex. ej borde vända sig åt öster, icke vara obetäckt, icke der- till välja vägar, m. m. Dessa sedebud höra till forntidens märker och stodo i sammanhäng med deras religion. De skulle i vår tid väcka löje eller misshag. Den som om dem åskundar en närmare upplysning, kan finna den i en Disputation under framlidne Professor Joh. Floderus: de Deifidamonia Hesiodea. — Man har af samma skäl, som dessa verser äro uteslutna, äfven kastat en slöja öfver de framdeles förekommande 755, 756 versarna.

Den som med otvådd hand uppfåtligt går öfver floder,
 Gudarna vreda gör och äger bestraffning att vänta.
 När du dig finner till bords i Gudars högtidliga gästbud,
 Skär då naglarna ej på den femfaltfingrade handen.
 Gudarnes vinkalk fatt på dryckeskärlet ej heller
 Som är för gästerna fylldt. Den eljest har döden uti sig.
 Börjar du bygga ett hus, så må du ej lemna det halfgjordt,
 Att af en slump ej kråkan sig der må fätta och kraxa.
 Ät ej ur kokande gryta en mat, som du icke välfignat;
 Bada ock ej i ovigdt vatten; ty begge är farligt.
 Tillfläd icke en tolf års pilt, att sitta på grafvar,
 Ej tolf månaders pilt, som karl då blifver han duglös.
 Otillbörligt det ena, som andra, och leder till ofärd.
 Mannen skall aldrig bada sin kropp, der qvinnor sig badat;
 Sådant öfver dig drar med tiden farliga följder.
 Om på din väg brännoffer du oförvarande träffat
 Antändt, forska då ej des hemlighet, Guden till misshag.
 Strömmens fåra uti de floder, som flyta åt hafvet,
 Äfven som källans våg, du ej olkära må göra.
 Bryter du detta förbud, du fara löper att straffas.
 Tag dig till vara att ej bland de dödliga falla i vanfrägd;
 Ty det är ganska lätt, ondt ryckte att öfver sig samla,
 Men att det bära, är svårt, och svårast att derifrån frias.
 Intet ryckte fullkomligt förgår, som många med täflan
 Sprida omkring: ja, Rycket är sjelf jemväl en Gudinna.

Dagarna.

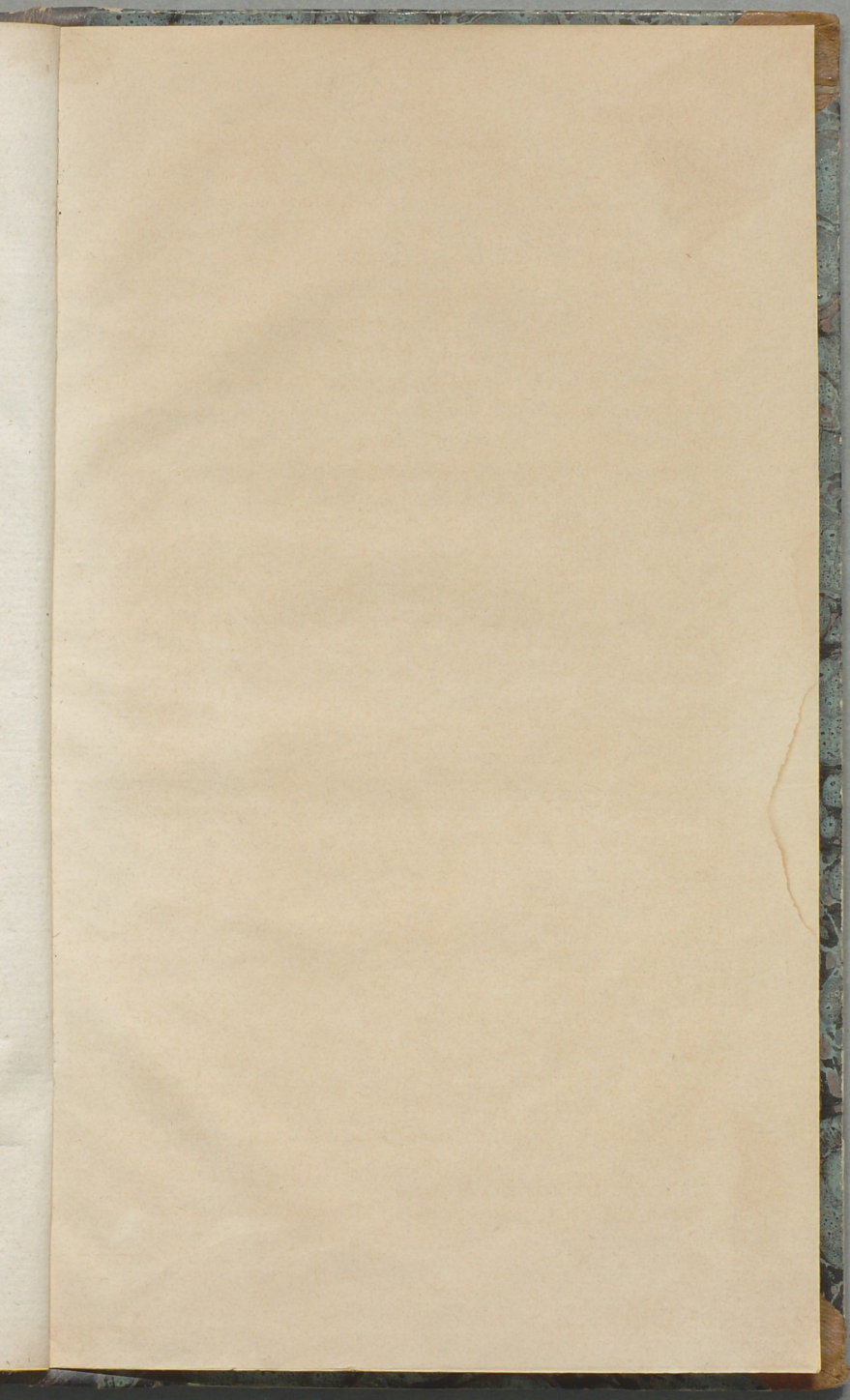
Tag Zevs' dagar i akt, och sysslorna skifta ordentligt
 Åt dina trålar: säg, att sista dagen i månaden
 Bäst är att arbetet pröfva och kostutdelningar göra;
 Ty då i rättgångsvärf är folket samlat på torget.
 Dessa de dagar äro, som Zevs ofs gifvit till nytta.
 Dagen då månan tänds, och den fjerde: den sjunde är helig;
 Ty då födde Leto Apollon, med gyllene svärdet.
 Ottonde dagen, den nionde ock af den växande månan,
 Ge för de verk, som då begynnas, förhoppning om framgång.
 Elfte och tolfte dagarne skattas ock dugliga begge,
 Och på den senare klipper man får, på den förre man
 skördar;
 Tolfte dagen likväl mer gynnande är, än den elfte.
 Ty vid dess ljus, högt hängande spindelns skådas i luften
 Virka sitt nät, och sin stack den tresliga myran församlar.
 Då bör qvinnan varpa till väf och slögden begynna.
 Men på trettonde da'n i månaden, tag dig till vara
 Att du ej börjar din sädd: sätt plantor; ty dertill han
 bäst är.
 Sextonde dagen för plantorna åter är ganska förderlig.
 Den är för gossars aflande god, men icke för flickors,
 Ej för den första barnfäng, och ej för flickors förlofning;
 Tjenlig den deremot är att snöpa bockar och gumfar,
 Och till att gärda omkring en herdes fällar och fårstall;
 Tjenlig att hannar alfra; men kif den främjar och trätör,
 Lögner, smickrande stärd, och hemliga talarers samtal.
 Adertonde dagen du bockar och tjurar må snöpa,
 Nittonde sammaseds de dragande mular och åsnor.
 Om vid den tjugondes stigande ljus, en välskapad gosse
 Väntar af dig sitt lif, blir den ovanligt förståndig.
 Blif på den tionde far åt piltar; den tjugondefjerde
 Blif det åt flickor, och gör då hemtänd oxen och fåret;
 Täm din bitande hund, och täm din slitiga mula,
 Laggande handen uppå dem. Men göm i minnet försigtigt,
 Att

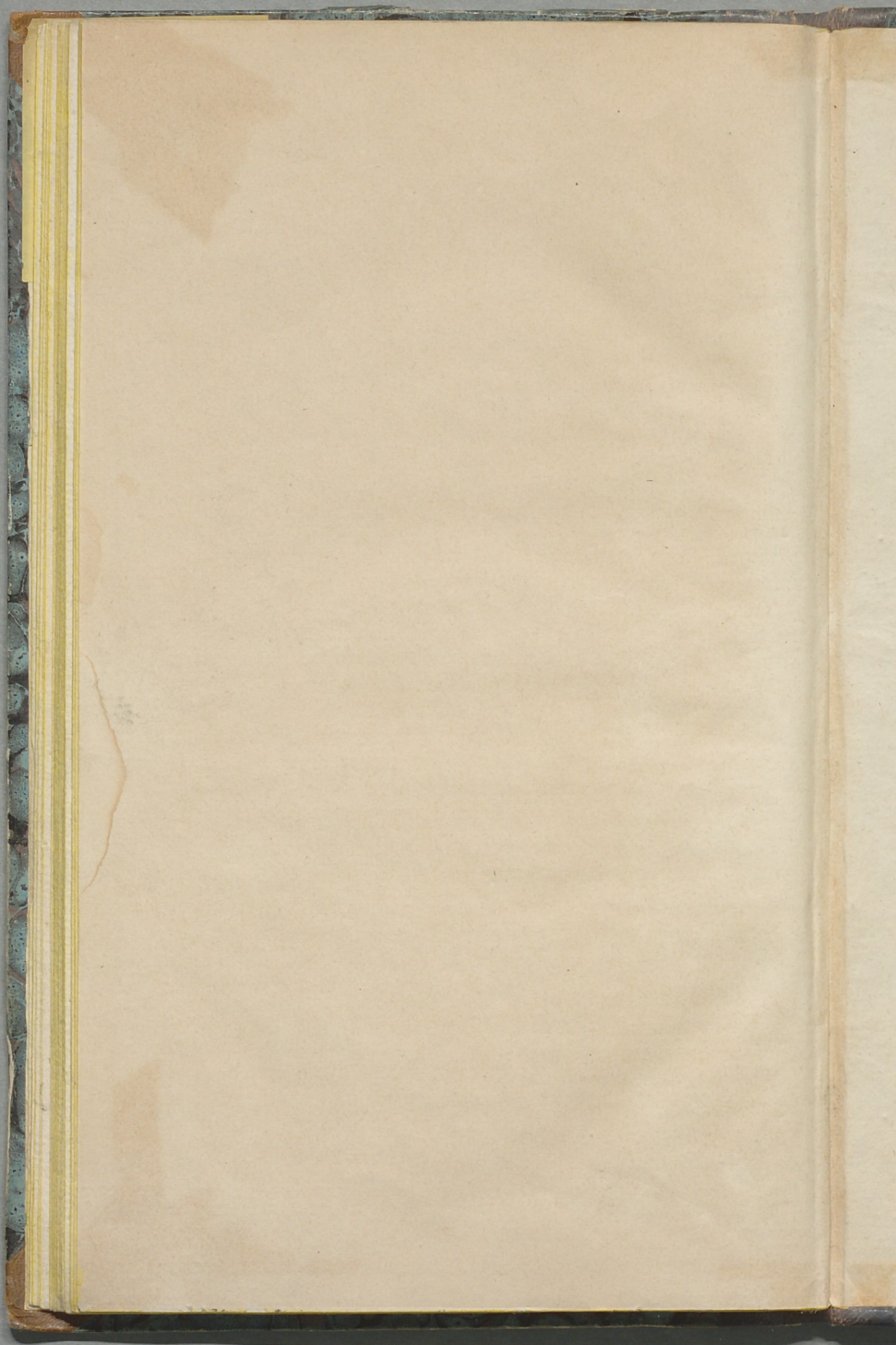
Att du ej helgden för af den fjerde dagen i månan,
 Och af den tjugonde fjunde, med sorg, som plågar ditt sinne.
 Fjerde dagen, din nygifta brud till hufet du före,
 Se'n du de foglar sport, som för giften betydelse äga.
 Månadens femte dag må fly; den farlig och ond är:
 Hämnande då kringströfva vår jord de bittra Erynner
 Horkos *u*), som Eris *v*) födt, att edförgätare straffa.
 Sjuttonde dagen icke förglöm, på din jemnade loge
 Att väl vanna din fäd, Demeters heliga gåfva;
 Och af den skog du fäller, bereda dig virke till vagnar,
 Virke jemväl, som duglighet har till byggnad af fartyg.
 Men den fjerde begynn de gifnade skeppen att dikta;
 Heldre dock dertill välj den nittonde eftermiddagen.
 Nionde dagen, nyfs den är tänd, för ingen är skadlig,
 Tvertom god, att växter plantera, och jemväl att afa
 Så väl qvinna, som man; ej någon des flund är förderlig.
 Få förfä, att den fjunde och tjugonde dagen är ypperst
 Att vinfaten slå opp, och att oket lägga på oxen,
 På muläsnan jemväl, och att tämja den snabbfota häften.
 Drag den dagen från land, i det svartblåa hafvet, din
 farkost;

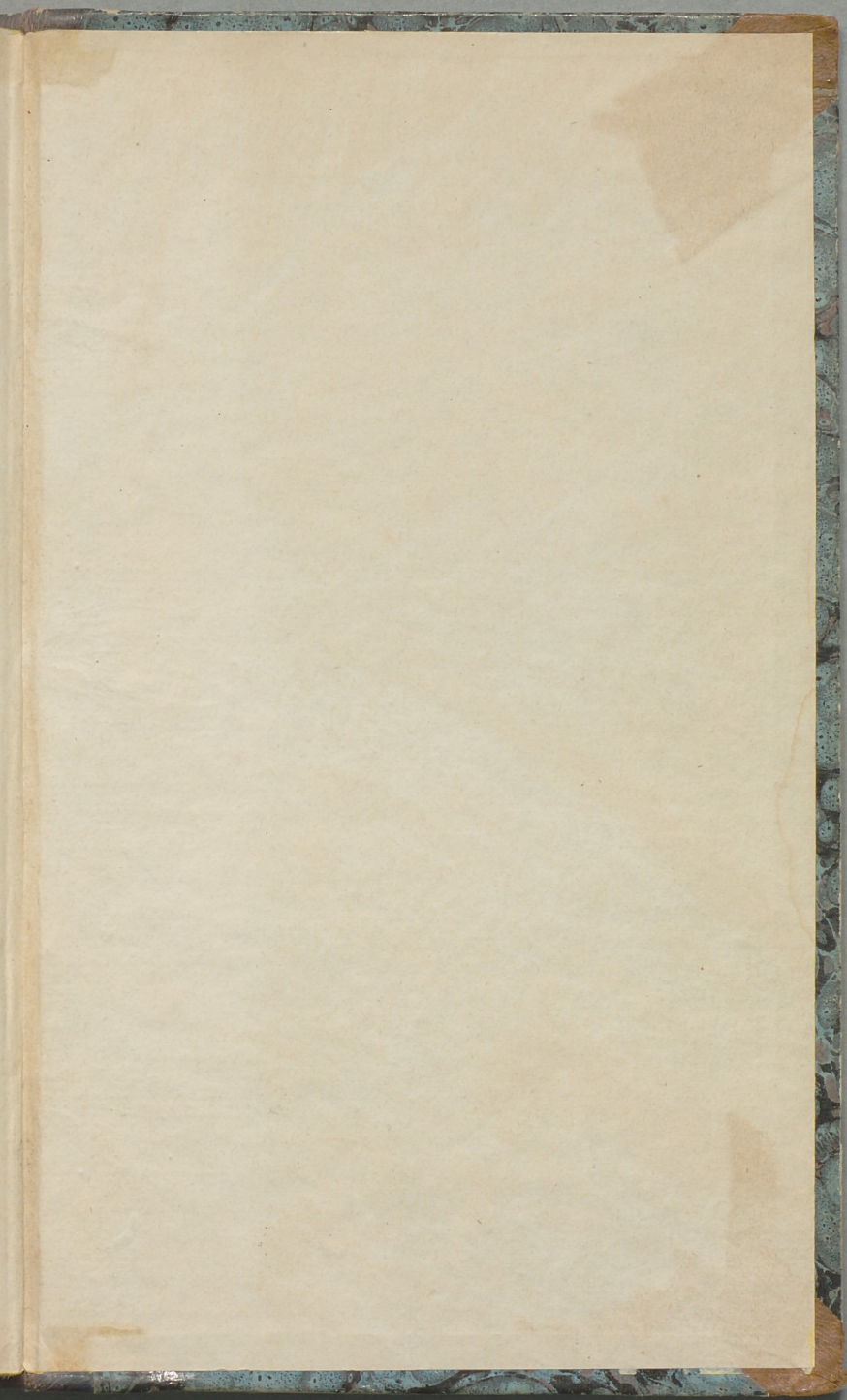
Fäst den af många sägs förtroende föga förtjena.
 Fjortonde dagen heligast är. Då öppna ditt vinfat.
 Det är om morgonen bäst, men efter middagen sämre.
 Få äro de, som gilla en dag efter tjugonde dagen.
 De, som jag nämnt, för menniskor nyttiga äro. De andra,
 Hvilka emellan dem, fly; likgiltiga intet betyda.
 Dock, *den ene beröms af en, af en annan den andra*
Utän skäl: En dag är mor, en annan är stufmor.
 Lyckelig vist är den, som af detta kändedom äger,
 Som verkställer det ock! — Ostrafflig för Gudarne funnen
 Följer han fåglarnas råd, och fel undviker med omsorg.

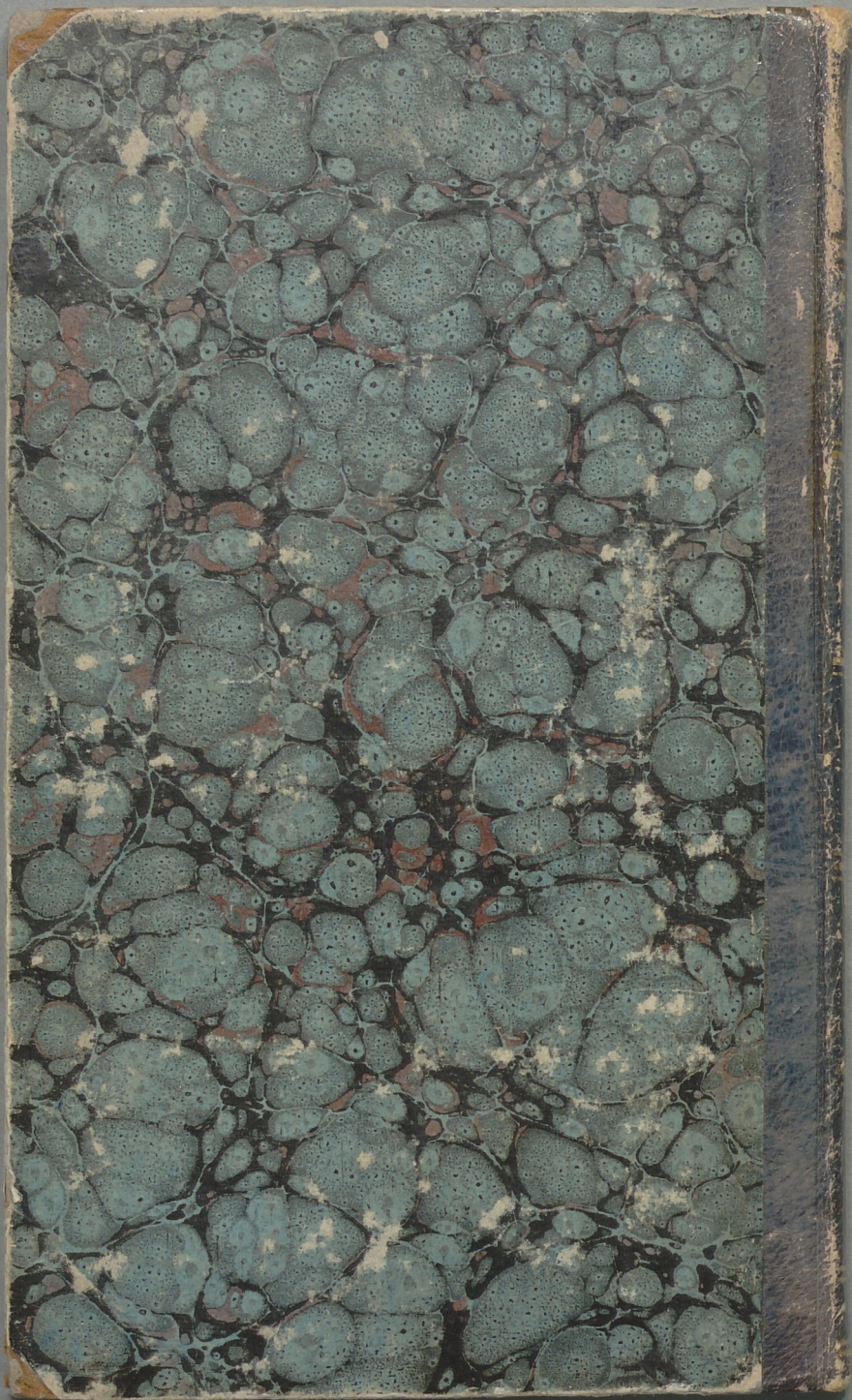
(*u*) ὄρκος, ed; ockfä en plågoande för menedare.

(*v*) Ἔρις, Oenighetsgudinnan.

www.books2ebooks.eu